VIAȚA ILUSTRATĂ

ANUL V. Nr. 11-12 NOV.-DEC. 1938

MAICA DOMNULUI

Anul V Cluj, Nov.—Dec. 1938 Nr. 11—12

VIAŢA ILUSTRATĂ

Director: NICOLAE COLAN
EPISCOPUL CLUJULUI

Trecut în reg. special dela Trib. Cluj S. III, Nr. 114/1938. Bun de imprimat

GÂNDURI DE CRĂCIUN

de GRIGORE POPA

ELAN

Trăită la temperatură de văpaie, viaţa este flacără albastră şi elan. Limba ei de foc, în chip de jertfă demiurgă, consumă şi purifică. In această zonă a vieţii, consumare înseamnează împlinire, iar purificare, împărtăşanie. Sufletul muşcă din mărul înalturilor cuminecătura osândei sale pământene. Jucăuşe, ca feţele văpăioase ale comorilor, fântânile săritoare ale vieţii işi trimit coloanele luminoase spre crestele supremelor împăcări. Totul e tensiune şi ardere. Fâlfâiri de aripi crescute întru mărirea vieţii. Subt această geană demiurgică, rosturile omului se transfigurează. Omul devine colaboratorul Demiurgului. Viaţa lui, sorb înalt de lumină întru o atotcuprinzătoare îmbrăţişare. Cântecul lui de mărire devine cântecul mare: cântecul veacurilor şi-al lumii, cântecul cosmic. La acest ceas de sfântă îndumnezeire, omul îşi sprijină fruntea de pragul cerului.

RUGĂCIUNE

Şi atunci, când duhul cerului coboară, din porunca acelei plenitudini sofianice de care ne vorbesc marii vizionari ai ortodoxiei, har în inimile deschise — buchete de maci însângeraţi — pământul îşi ridică braţele spre rugăciune. Şi nu e păcat mai fermecător, nici freamăt mai cald decât rugăciunea. Pe undele nevăzute ale rugăciunii, inimile copiilor ard chemările pământului pe vatra de jertfă a cerului. Cucernicia buzelor ce se roagă este cea mai impresionantă probă a scânteii divine din noi. Dacă vrei să ştii cât de adâncă e naivitatea copilului, ascultă ruga lui. Vrei să pătrunzi dragostea copleşitoare a fecioarei, veghează la ruga ei. Te minunează înţelepciunea senină a bunicului, deschideţi inima la „Născătoarea" lui de seara şi la „Tatăl Nostru" de dimineaţă. Actele noastre supreme sunt rugăciuni!

N. Brana: Biserică din Maramurăş

MUNCĂ

Munca este rugăciunea noastră de fiecare clipă. Muncitorul, — daţi termenului înţelesul lui tare şi genuin, — se roagă zilnic, pe câmp sau în cetate, în creierii munţilor sau în fabrică, în şcoală sau pe şantier. El cântă clipă de clipă *imnul dinamic al vieţii, munca!* Când e făcută cu inima întreagă şi cu pasiune, munca este ofranda sacră a omeniei noastre. Arderea noastră întru muncă împrumută vieţii aureola ascezei eroice. Dar între toate, munca ţăranului începută odată cu svonul primăverilor, are dumnezeescul farmec al legăturii între vlaga pământului şi harul cerului. De aceea poate, la geana zării, unde pământul nunteşte cu cerul, figura de zăpadă a Românului este răpită, cu plug şi boi cu tot, de norii lui D-zeu.

NAŞTERE

Sub semnul acestor arderi întru spirit, Naşterea capătă o vitalitate oceanică, iar adevărul ei, care a schimbat faţa lumii, devine mare şi limpede ca ziua şi lumina. Trăirea lui, în frenezia sărbătorească a Crăciunului, înseamnă totodată renaştere şi cunoaştere. Renaştere întru lumină şi cunoaştere întru veşnicie revelată. Acesta este fiorul de eternitate al Crăciunului!

MINUNEA DELA VIFLEEM

de L. G. MUNTEANU

De douăzeci de veacuri încoace, nestrămutată și vie stărue credința în sufletul milioanelor de creștini, că în peștera dela Vifleem, Dumnezeu fiul s'a întrupat în corp omenesc. Cuvântul s'a făcut trup, pentru a viețui în mijlocul nostru ca om, pentru a se jertfi pe lemnul crucii din iubire față de noi, pentru a ispăși păcatul strămoșesc, germene al întinării naturii noastre, împăcându-ne cu Dumnezeu, făcând posibilă mântuirea, după care zadarnic au râvnit părinții și strămoșii noștri. Se sprijină acest adevăr pe o realitate istorică testată de martori oculari, testată de toate evenimentele petrecute în jurul personalității Mântuitorului, testată de suprema autoritate, de Dumnezeu în arătările fecioarei Maria, bătrânului Iosif, păstorilor, magilor, bătrânului Simeon, profeteasa Ana, etc. Dumnezeu fiul numai, putea înfrunta ura sângerosului Irod, ura fariseilor vicleni, atotstăpânitori într'o lume a nedreptății. El singur putea porni lupta împotriva puterii atotstăpânitoare a iadului, lupta de regenerare a vieții omenești, distrugătoare de împărății, de credințe false și de tradiții nedemne adânc înrădăcinate în lume. Ori cât de mult s'ar fi ridicat geniul omenesc, neputincios ar fi rămas în fața problemei pe care o inițiază și rezolvă cel născut în peșteră. Atât este de mare prăpastia, care se întrepune între lumea veche premergătoare venirii Lui, și lumea care se naște prin El, încât nici a gândi nu este posibil la contribuția factorului om, indiferent ipostasa în care ar apărea. Omenescul stă neputincios incapabil de a explica minunea. Lumea cea nouă, lumea creștină, se plămădește în fermentul învățăturii plină de puterea regeneratoare a Dumnezeirii. De dincolo de tot ce-i omenesc a trebuit să vină duhul, care insuflă viața cea nouă, care transformă sufletul colectiv înobilitându-l.

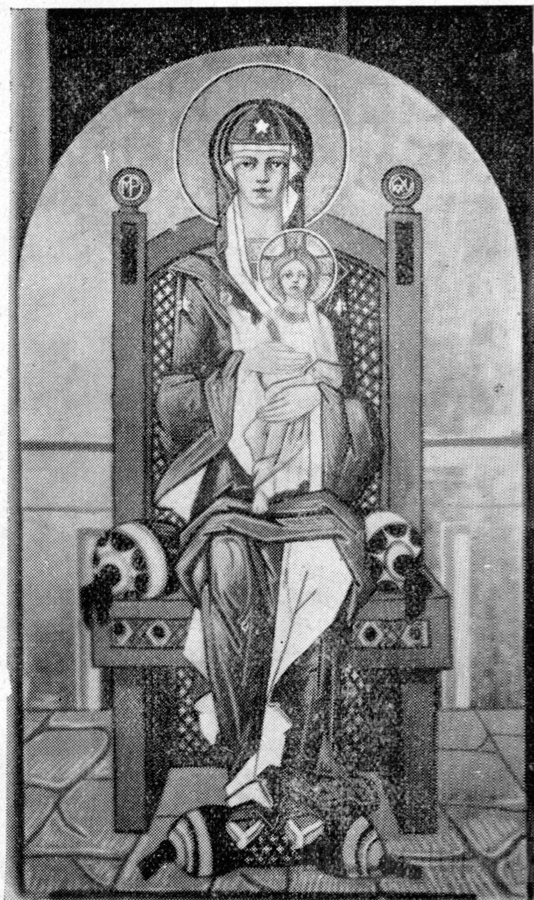
Credința în realitatea minunii din Vifleem este un pilon de fundament al creștinismului. Ea umple formele vieții omenești cu puteri supranaturale. Prin ea nenumăratele jertfe ale crucii lui Hristos în epoca de prigoane împotriva bisericii. Prin ea lupta de fiecare clipă în sufletul omenesc împotriva răului.

Ea durează biserica neclintită a lui Hristos pe baze largi în mijlocul tuturor popoarelor, cari populează Pământul, înfruntând schimbarea veacurilor.

A slăbi acest substrat, înseamnă a lupta conștient împotriva divinei instituții. De aceea nimic mai firesc, ca în preajma reconfortantei prăznuiri a „Nașterii Domnului" dușmanii creștinismului coalizați într'un bloc, indiferent clasei sociale și națiunii căreia aparțin, prin mijloace satanice, an de an, întrețin o propagandă de defăimare a lui Hristos. Dela brutala negare a Dumnezeirii lui, până la subtila argumentare științifică, aparent nevinovată, nici un mijloc prin care ar putea trezi îndoiala în suflete nu este neglijat. O bogată literatură, satanic mijloc de a recolta roade bogate împotriva celor mai sfinte convingeri și comori spirituale, invadează palatele bogaților și colibile săracilor. Prin ieftinătatea ei, dusă până la gratuitate, prin folosirea tuturor posibilităților tehnice ale zilei, reușește să pătrundă pretutindeni, să se îmbie ca lectură pentru zilele de repaus ale Crăciunului. Impotriva ei nu poate sta: nici oprelіștea oficială, care ar reuși numai s'o facă mai dorită, nici contrapropaganda bisericii, care nu poate afirma decât adevărul realității cunoscute, care nu poate aduce nimic nou ce ar atrage în deosebi atențiunea generală. Singură cunoașterea exactă a tendințelor vrăjmașe, a urmărilor ce pot rezulta din realizarea acestor tendințe, este în măsură a ținea piept unui atac îndreptat împotriva structurii noastre sufletești eminamente creștină. Rămânem tari în credința care ne-a încălzit sufletul, când știm cine sunt autorii acestei literaturi și ce vor; când știm la ce ne expunem lăsându-ne ademeniți de afirmările ei înveninate.

Condeiul care defaimă pe Hristos în pagini nesfârșite, smulgându-i de pe frunte cu brutalitate cununa dumnezeirii, este condeiul dușmanilor dela început ai creștinismului, condeiul iudaismului, căruia i se aliază condeiul tuturor detractorilor morali din toate timpurile. Atât unii, cât și ceilalți se îmbracă într'o haină streină, mascându-și ființa în haina raționalismului. Nu pot apărea în goliciunea originii și valorii lor, fără a-și compromite întreaga acțiune. Ar fi prea străvezii în intenții decât să nu fie demascați la primul cuvânt. Haina îmbrăcată însă, acopere ura, pustiul sufletesc și scopul urmărit. Ea fiind o haină bucuros îmbrăcată de omul zilelor noastre cu pretenții de cultură superioară în toate domeniile vieții. Pe motivul, că rațiunii omenești i se cuvine întâetate în stabilirea adevărurilor de credință, ei clădesc un întreg sistem de argumentare, care desființează complet credința în Dumnezeira lui Hristos. Criteriile istorice sunt taxate ca false, sau cel puțin dubioase. Rațiunii în schimb îi atribue puteri, cari depășesc

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Laurenţiu Moldovan: Maica Domnului

realitatea. La ce concluzii poate duce un sistem clădit pe asemenea principii, se poate vedea din orice lucrare în acest gen. Evangeliştii şi apostolii sunt nişte farsori. In tendinţa lor de a profita pe urmele rabinului galileean, ii atribuesc însuşiri pe cari nu le-a avut, fapte pe cari nu le-a săvârşit. Personalitatea lui o învelesc în aureola supranaturalului. Zic alţii că nici n'a fost nevoe de falsul apostolesc. Mulţimea fanatizată de noua doctrină a îmbrăcat inconştient pe întemeietorul ei în haina mitului, atât de uşor accesibilă sufletului oriental. Deci nici vorbă de minunea conceperii supranaturale a fecioarei Maria, de naşterea ei miraculoasă, de viziuni şi arătări ale Dumnezeirii, de profeţi. Isus este fiul Mariei, cu nimic deosebit de ceilalţi contimporani ai săi. Zadarnice încercările de a răstălmăci singura realitate pe care raţiunea o înţelege şi şi-o poate însuşi. Omenirea trebue să se trezească din visul în care a rătăcit 2000 de ani.

Nici scopul urmărit nu poate rămânea în umbră, deşi este dosit cu multă grijă. Pentru ce nu vor un Hristos Dumnezeu, un creştinism descoperit de Dumnezeu? Fiindcă primii poartă pe conştiinţă cea mai mare crimă ce s'a săvârşit vreodată, l-au răstignit pe Hristos, împotriva lor stă sângele vărsat pe cruce. Dela originea creştinismului au fost refractari faţă de el, ei poartă în lume povara blestemului divin. Ceilalţi, stârpituri morale, vor să-şi justifice micimea sufletească, din locul în care i-au cocoţat împrejurările prin negarea ori căror principii creştine cu temei divin, de existenţa cărora deşi convinşi, le-au călcat permanent în picioare. Nici unii nici ceilalţi nu vor un creştinism, care accentuează responzabilitatea personală în faţa tronului divin. In micimea şi urâţenia sufletului lor, vor să-şi mascheze în faţa semenilor inconştiinţa în care i-a cufundat păcatul, sau teama de dreptatea divină.

Cât credit trebue să se deie defăimătorilor lui Hristos şi sistemului lor de argumentare, este ceva de sine înţeles. Nici iudaismul, nici cei cari în numele raţiunii vor nimicirea creştinismului, nu au autoritatea morală pentru a li se da atenţie. Toată atitudinea lor este dictată de interese meschine.

Sistemul folosit, pornind dela idei preconcepute, pierde caracterul obiectivităţii. Nu este logică supraaprecierea raţiunii şi credinţa în puterea ei absolută de a pătrunde toate realităţile vieţii. Cât de neîndreptăţit este acest punct de vedere, o dovedeşte zi de zi slăbiciunea raţiunii de a des-

V. Velisaratu: Cap

cifra numai sensul lumii noastre înconjurătoare, fără a mai vorbi de neputința ei în lumea supranaturală. A esclude pur și simplu supranaturalul, fiindcă mintea noastră nu-l poate pătrunde, este o abnormitate.

A distinge literatura întăritoare de credință, de literatura tendențioasă, înseamnă a da sufletului nostru de praznicul reculegerii hrana corăspunzătoare, folositoare vieții sau a-l lăsa pradă îndoelilor cari distrug armonia unei vieți înțelepte și bine plăcute lui Dumnezeu. Creștini fiind trebue să ne bucurăm de nașterea Domnului, Dumnezeu întrupat în corp omenesc și aceasta din credință prin știință.

Colindul ninsorii

de V. VOICULESCU

A suflat prin cer un vânt,
Răsturnând stupinele.
Asvârlite pe pământ,
Năpădesc albinele.

Prisăcarul lui Christos,
Prăpădindu-și cheile,
Mi se uită mânios
Cum i-a spart știubeile.

Negrii stupi rostogoliți
Tot văzduhu 'ntunecă,
Dar din stupii răscoliți
Roiuri albe lunecă;

Și căzând pe drum, prin sat,
Dumnezeu mai știe-le —
Pretutindeni s'au lăsat
Cotropind câmpiile.

Zile 'ntregi albul sobor
Fâlfâie-aripioarele.
Se astâmpără din sbor,
Doar cât iese soarele.

Stau tot timpul gerului,
Dar când vine binele,
Lin, de dorul cerului,
Se topesc albinele.

TOAMNĂ

de AL. STRĂONEANU-BALAȘ

S'aud zvonind arare
Blând apele 'n descânt,
Pe când tăceri stelare
Se împletesc în vânt.

Cad clipocind în stâncă
Izvoare — uniform.
De 'nfiorare-adâncă,
Cuprinsurile-adorm.

Și păsări pe la geamuri
Sub streașină se strâng;
Adorm cu stele 'n ramuri
Cărările din crâng.

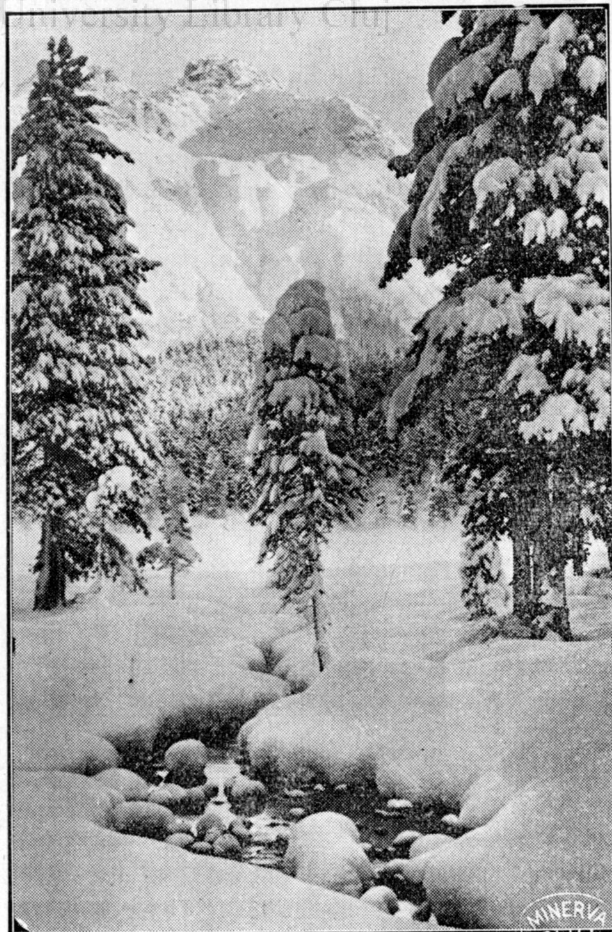
Cad văluri de uitare
În geamuri de chilii.
Și 'n cuiburi de visare
Adorm — melancolii...

Azi nu mai vii cu mine
S'asculți tot ce ne spun
Izvoare cristaline
Prin ramuri de alun,

Sau buciumul la stâne,
Sau gârlele la scoc,
Ce n'or mai ști să 'ngâne
Al primăverii joc,

Când peste 'ntreaga fire
Tăcerile cobor
Cu vara 'n amintire
Și toamnă pe răzor...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Iarnă

UN TEMEIU AL CREDINŢEI NOASTRE

Steaua magilor, stea extraordinară

de GRIGORIE T. MARCU

Crăciunul: Bucuria celor mici

Credinţa într'o forţă sau fiinţă supranaturală care guvernează toate cele ce sunt, este o certitudine pe care ţi-o impune cu necesitate natura însaşi. A crede în ceva mai puternic decât tine şi mai superior decât omul, este fără îndoială un semn că tu însuţi eşti o fiinţă superioară. Mai de preţ decât aceasta este credinţa în dumnezeirea lui Isus Hristos, pentrucă ea este credinţa în *adevărul ultim*, în *adevărul absolut*.

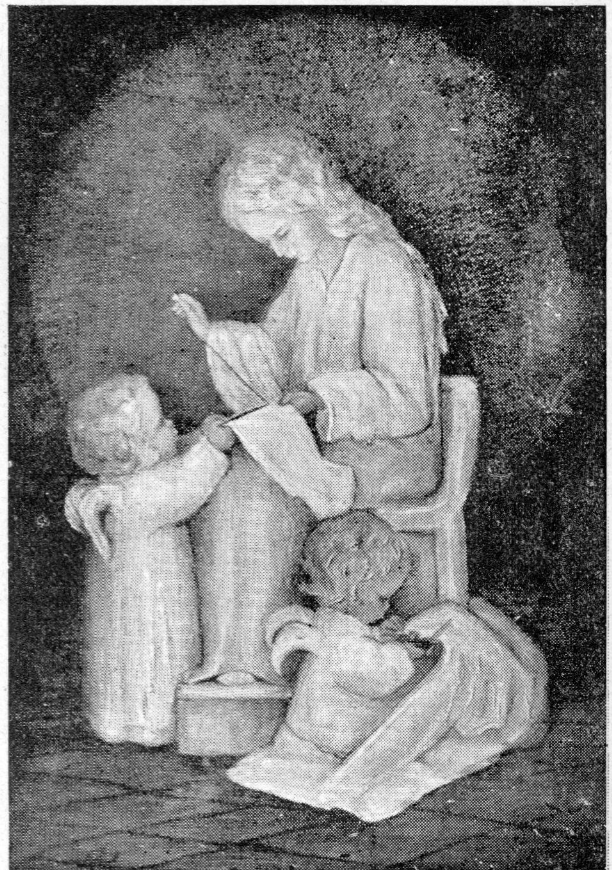
Această credinţă le lipseşte multora dintre noi. Dacă aceştia aparţin mai cu seamă păturii intelectuale, faptul este perfect explicabil – şi tot atât de regretabil. Şi iată dece!

Poporul de rând crede în Hristos Dumnezeu din instinct. Intelectualul, în numele unei raţiuni atotputernice, se simte adeseori obligat să se lapede de această credinţă. Apostasia e frecventă mai cu seamă la cei cari îşi vâră emancipatul nas, pentru prima oară, în vre-o carte de ştiinţe naturale. Cât le-ar şedea de frumos unora ca acestora dacă ar intra ceva mai adânc în tainele aceleiaşi ştiinţe. Sunt ferm convins că s'ar ruşina ei înşişi la gândul că o cultură ciugulită pe apucate, din cărţi de prestigiu aproximativ, i-ar fi putut face apologeţi zeloşi ai unei cauze pierdute încă deacum aproape două mii de ani.

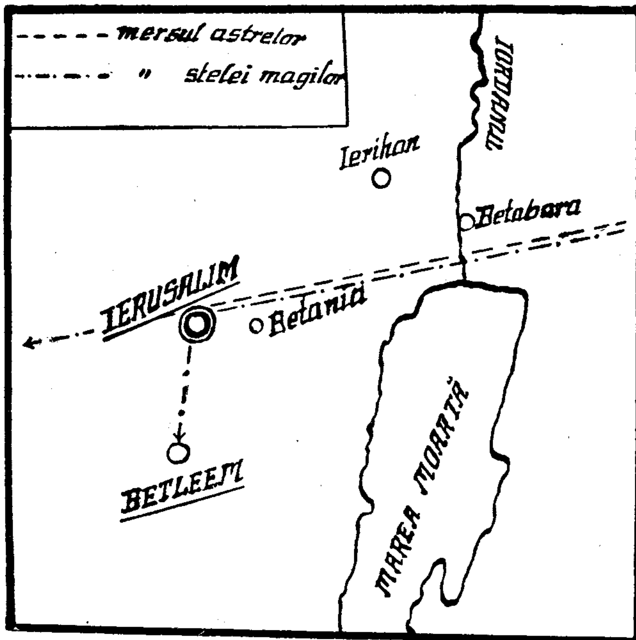
Avem însă „falţii" noştri şi dincolo de obştea semidocţilor, în rândurile învăţaţilor. In anii studenţiei mele, ţin minte că-l huiduiam pe unul, împreună cu alţi colegi, la Fundaţia Carol din Bucureşti, care se muncea în fel şi formă să ne convingă că Isus nu este Dumnezeu, ci numai cel mai superior dintre oamenii tuturor vremurilor. Huiduitul nostru e filosof de mare prestigiu, are vază şi ochelari şi – pe deasupra – mai are şi discipoli.

Nu pentru suflete sterpe ca ale acestora, nici pentru minţile leneşe, cari îşi poartă raţiunea în stomac, se scriu rândurile acestea, ci pentru ceice cred fierbinte în Hristos Dumnezeu, fără ca să poată arăta temeiurile acestei credinţe atunci când ar fi nevoiţi s'o facă.

Dela enigmele lumii şi ale vieţii acesteia, atâtea şi atâtea capete ilustre s'au ridicat cu mintea la ideea unui Dumnezeu care trebue să posedă secretul lor. Natura are anumite legi cari îi regulează viaţa. Adeseori se frâng aceste legi, fără intervenţia omului şi fără ca mintea noastră să poată da o explicaţie mulţumitoare acestor excepţii. Dacă nu omul este cauza frângerii legilor naturii, atunci trebue să fie altcineva, mai tare decât el.

Spötl: Aşteptare

Şi acest „altcineva“ este Dumnezeu. Numai El e supraordonat legilor naturii, numai El se poate manifesta pe alte căi decât cele admise de existenţa normală.

Şi sub acest raport, Isus este Hristos, adică Dumnezeu. Intruparea Lui a fost însoţită de anumite semne sau minuni imposibile de încadrat în mecanismul legilor naturii. Unul din acestea este steaua magilor. Mulţi învăţaţi şi-au bătut capul în fel şi chip să nege existenţa ei sau să dovedească cel puţin că n'a fost o stea extraordinară. Sforţările lor – dupăcum ne arată învăţatul profesor Dr. Vasile Gheorghiu dela Cernăuţi, în comentarul sf. Evanghelii dela Mateiu (vol. I, 1925, pag. 116 urm.) – au fost infructuoase. Nu le vom recapitula. Noi ne mulţumim să reţinem câteva argumente irezistibile, cari pledează pentru această indoită teză:

1. steaua magilor a existat;

2. ea a fost o stea extraordinară, şi nu una obicinuită.

Despre existenţa stelei magilor ne încredinţează sf. Evanghelie. Magii au văzut-o arătându-se la răsărit (cf. Mateiu 2, 2) şi pricepând că au deaface cu un astru miraculos, au pornit pe calea arătată de ea. Ajungând la Ierusalim, s'au interesat de locul naşterii lui Mesia şi aflându-l, s'au îndreptat într'acolo. Ieşind din Ierusalim, au văzut din nou steaua, mergând înaintea lor „pânăce a venit şi a stat deasupra, unde era pruncul“ (Mateiu 2, 9).

Un lucru trebue avut în vedere aici. Steaua aceasta trebue să fi fost foarte aproape de pământ. Altfel, magii n'ar fi putut s'o vadă mergând înaintea lor, cu atât mai mult cu cât dela Ierusalim la Vifleem este un drum foarte scurt, de abia 10–12 km.

Mai departe! Cursul tuturor stelelor de pe cer este dela răsărit spre apus. Ori steaua magilor, la Ierusalim îşi schimbă brusc direcţia, luând-o spre sud, către Vifleem. Cum a fost cu putinţă aşa ceva? Desigur că numai prin intervenţia dumnezeiască. Pentruca să se adeverească Scriptura care zice: ceeace la oameni este cu neputinţă, cu putinţă este la Dumnezeu.

*

Copilaşii cari ne caută „cu steaua“ în sărbători, ne aduc aminte de unul din cele mai puternice temeiuri ale credinţei noastre în dumnezeescul „Prunc prealuminat“ pe care ei îl cântă îngereşte.

LA SAT

ÎN PRAGUL IERNII

de N. GERMAN-Rohia

Toamna trece
Vântu-i rece,
Floricele
Mărunţele
Ofilite
Pitulite
Pe sub frunze
Stau ascunse,
Căci azi mâne
Iarna vine.

Frunzele
Căruntele
Pe câmpii
Sboară mii,
Prin livezi
Cât ce vezi
Poleite
Îngălbinite,
Căci azi mâne
Iarna vine.

Codru tace,
N'ai ce-i face.
A rămas
Fără glas,
Păserele
Sprintenele
Au plecat
Pe 'nserat,
Căci azi mâne
Iarna vine.

Dinspre munţi
Fulgi mărunţi
Vin de grabă
Şi te 'ntreabă,
Dacă ai
Pe pod mălai?
Şi-un grăsun?
Suman bun?
Căci azi mâne
Iarna vine.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

LEGĂTURI CARI ELIBEREAZĂ

PATRIA

de ION GORON

Grigorescu: Ciobănaş

Patria e casa lui Dumnezeu şi poarta cerului. (Facerea 28, 17).

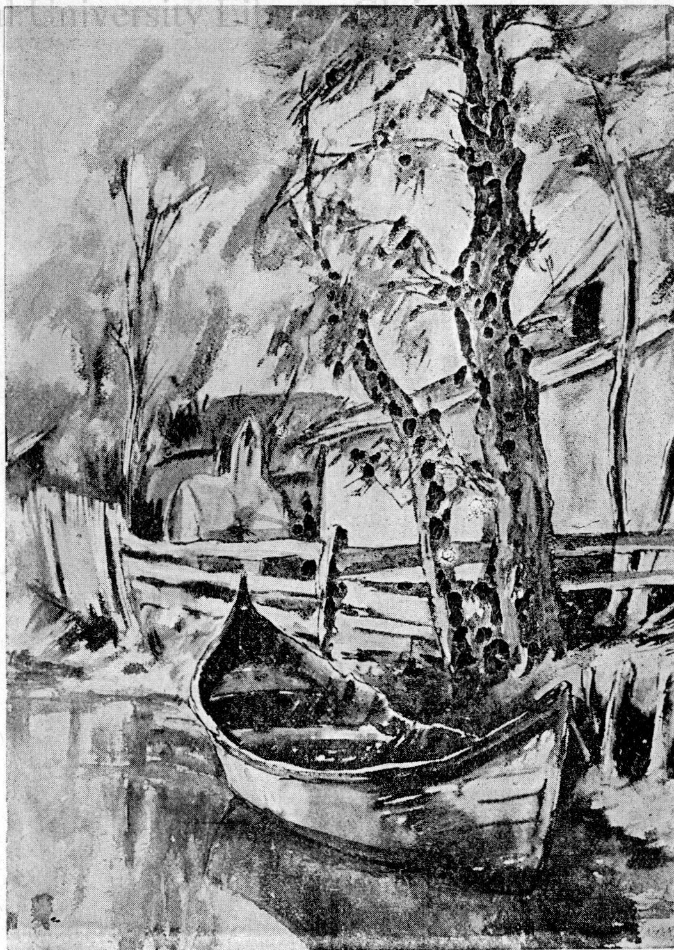
Nemărginita bunătate a lui Dumnezeu, dând oamenilor drept lege călăuzitoare iubirea, a dat şi puncte de sprijin iubirii, a întocmit şi isvoare, din cari să se adape, cari să-i facă manifestarea firească şi bucuroasă. Patria e sprijin dat obligaţiunei noastre de a trăi prin iubire.

Este oare om, care ar putea ignora, care ar putea tăgădui importanţa morală a forţei, ce o împrumută sufletului omenesc iubirea patriei? Istoria omenirii în cea mai mare parte a ei e înşiruirea faptelor mărețe săvârşite din patriotism şi aceste fapte sunt dovadă evidentă, că iubirea patriei îi face pe oameni mai buni, mai generoşi, mai gata de jertfă, mai morali.

Nici una dintre instituţiile sociale nu-şi poate dovedi strânsa legătură cu viaţa religioasă într'aşa de mare măsură, ca patria. In concepţia popoarelor primitive diferitele părţi ale pământului sunt stăpânite de diferiţi zei locali. Fiecare trib are zeul lui şi terenul de vânătoare, asupra căruia e stăpân acest zeu. O obligaţiune religioasă leagă deci tribul de un anumit loc. Acesta e începutul îndeplinirii poruncii dumnezeeşti: stăpâniţi pământul.

Cuvântul patrie ne indică aceeaş origine religioasă. Patria vine dela patres, părinţi. Cetăţile greceşti şi cetatea Romei, cea cu aşa de mare rol în viaţa omenirii, îşi au originea în cultul strămoşilor. Mormintele părinţilor, cari erau totodată altare pentru jertfă şi loc de închinare, au fost centrele, în jurul cărora s'au format începuturile vieţii stabile, civilizate, cea dintâia condiţie a ori cărei culturi. Popoarele primitive, popoarele sălbatice, până şi animalele ne dovedesc minciuna şi primejdia lozincei aventurierilor şi demoralizaţilor: „ubi bene, ibi patria". Patria e mult deasupra intereselor individuale ale cetăţenilor ei. Dar nu e mai puţin adevărat, că fiecare cetăţean, servind interesele patriei serveşte totodată propriile lui interese.

Mormintele strămoşilor au rămas o parte întregitoare a patriotismului şi dupăce oamenii s'au învrednicit să înveţe închinarea cu duhul şi cu adevărul. Cât va trăi omul, mereu se va simţi legat de patria lui prin mormintele, cari îi adă-

M. Gavrilov: In Deltă

postesc strămoşii. Şi mereu va împrumuta dela ele energii sufleteşti noui.

Cea mai religioasă concepţie a patriei o găsim la Evreii Testamentului vechiu. Patria era concepută ca proprietate a lui Dumnezeu, dată în folosinţa poporului său ales. Restricţiile anului al 7-lea şi ale anului jubilar erau menite să ţină trează conştiinţa, că stăpânul adevărat al pământului nu e individul, ci Dumnezeu şi naţiunea. Legea zeciuelii îi amintea mereu evreului datoria de a da seamă de rodul ostenelelor lui. Aşa, că osteneala în cultivarea pământului era oarecum o slujire lui Dumnezeu.

O slujire, pe care Dumnezeu nu o primeşte ori-unde. Soartea poporului evreesc lipsit de patrie ne arată foarte clar rolul moral al patriei. Când acest popor n'a vrut să întemeieze împărăţia lui Dumnezeu cea vestită de Hristos în ţara dăruită lui Avram, ca să poată fi *în bine* pildă neamurilor, Dumnezeu l-a împrăştiat peste întreg pământul, ca să fie neamurilor pildă de sminteală. Deodată cu patria Evreii şi-au perdut dreapta judecată, dreapta cumpănă, dreapta conştiinţă şi au devenit o primejdie pentru lumea întreagă.

Ceeace ne dovedeşte în mod indirect soartea poporului evreu rătăcitor, adecă rolul moral al patriei, ne dovedeşte în mod direct soartea tuturor popoarelor. Acest rol e confirmat şi de atitudinea Mântuitorului. Că, deşi a venit să mântuiască omenirea întreagă, n'a crezut necesar să treacă peste hotarele patriei Lui; trebuia doar să desăvârşească o operă începută cu Avram şi continuată cu profeţii. Pământul sfânt constituia cadrele fireşti ale acestei opere. Din cuvintele Mântuitorului transpiră o nemărginită iubire a ţării Sale şi a aşezămintelor ei; a iubit templul, Ierusalimul, sinagogile, Iordanul, în care s'a botezat, pustiul, unde a învins pe Satana, drumurile, pe care a umblat, fântânile, la cari a poposit, lacul Genisareth, cu peştii lui şi cu pescarii lui credincioşi şi lanurile dădătoare de hrană, cari au prilejuit pildele Lui mai frumoase decât mărgăritarele. Pământul ţării Lui era o carte deschisă, din care cetea mărirea lui Dumnezeu.

Acest lucru îl învaţă fiecare om dela patrie: mărirea lui Dumnezeu. O iubim pentru nenumăratul bine, ce-l revarsă asupra noastră; pentru mormintele strămoşilor; pentru nenumăratele dovezi ale vredniciei acestora; pentru locurile de închinare, cari ne hrănesc sufletele; pentru atmosfera de iubire şi siguranţă în care ne învălue; pentru hrana şi adăpostul pe care ni-l îmbie. Carnea şi sângele şi oasele noastre sunt din darurile pământului ei; dărnicia ei ne învaţă ce e binele, din priveliştile ei desprindem frumosul, monumentele ei istorice şi culturale ne arată adevărul.

Pentru toate aceste binefaceri, şi pentru multe altele, cu neputinţă de înşiruit, oamenii îşi iubesc patria. Acest sentiment al iubirii e darul suprem pe care ni-l dă. Căci ne preface în fiinţe morale. Ne face iubitorii neamurilor streine, ne face iubitori de pace. Nu va râvni patria altuia cel ce o iubeşte pe a lui. Totdeauna e destul de făcut în lăuntrul ţării tale, încât să nu vrei să te amesteci, cu gânduri de cucerire, în treburile altora. Cel ce îşi iubeşte patria, va râvni pace, căci pacea e necesară muncii constructive. Munca, hărnicia, e a doua virtute ce isvoreşte din patriotism. Dar mai isvoresc şi altele, multe; prevederea, cruţarea, generozitatea, eroismul, cinstirea tradiţiei, stăruinţa în bine şi toate acele virtuţi, cari formează în suflete împărăţia lui Dumnezeu.

Mai frumos ne înfăţişează rolul moral al patriei mitologia greacă. Anteu, eroul mitologic, n'a putut fi biruit la trântă, căci de câteori ajungea în contact cu pământul, i-se reimprospătau puterile. Cel ce îşi iubeşte cu adevărat patria, nici odată nu va putea fi biruit de Satana.

Căci patria e casa lui Dumnezeu şi poarta cerului.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Prinţul de lumină

Lui Octavian — de EMIL ZEGREANU

Coborît din vis
Într'o seară lină,
Prinţul de lumină
Ochii şi-a deschis.

A ţipat apoi
Ca o rândunică,
A plăceri sau frică,
Şi-a rămas cu noi.

Tainele gândirii
Subt tâmple-au tresărit,
Crinul fericirii
În mâni i-a 'nflorit.

De va porni 'n larg
Pe mări fără soare,
Steaua ca o floare
Ardă-i la catarg.

Prinţul de lumină,
Făt-frumos vrăjit,
Să ajungă 'n mit
Prin poarta divină.

Octavian Goga văzut de d-l prof. Ion Petrovici

Octavian Goga

In cadrele înălțătoare ale congresului FOR-ului, ținut zilele trecute la Târgu-Murăș, d prof. *Ion Petrovici* dela Universitatea din Iași a vorbit despre figura legendară și eroică a poetului și luptătorului Octavian Goga, ținând una din cele mai frumoase conferințe ale sale.

*

„Nu voesc, spune d-l prof. Petrovici, *să explic prezența mea în acest program. Invitat insistent de a evoca figura lui O. Goga, m'am hotărît să viu determinat de doi aliați:*

1. Afecțiunea mare pe care am purtat-o celui dispărut, care ne-a văduvit prea de vreme de prezența lui, pierdere care într'adevăr este de neînlocuit.

2. Obișnuința ce o aveam să ascult de dorințele lui Goga și printre acestea nu există dorință mai vie decât aceea da a ne întâlni cât mai des românii de pe cele două versante ale Carpaților. In orice loc dinlăuntrul hotarelor întregite, noi să ne simțim la noi acasă. Goga făcea acest lucru.

Imi aduc aminte că ultima dată când am fost la Tg.-Murăș am venit adus de el. Abia după cinci ani, Doamne! cine putea crede că voi merge singur pe aceste străzi, cu pomenirea lui în minte, căci draperiile de doliu din sufletul meu încă nu s'au ridicat.

Am răspuns la această chemare, căci nu puteam să dau decât un răspuns, acela de a vorbi despre O. Goga.

Voi sgândărî o nouă rană. Iar dacă amintind despre el voi avea lacrimi printre gene, știu că n'am să le am numai eu singur și nimeni n'o să se mire de ele.

Sunt însă oameni astfel intrați în conștiința noastră, încât numai prin rostirea numelui lor deșteaptă ecouri magnifice — așa este Goga. Figura lui deșteaptă un poet *și un* luptător. *Poet și luptător, iată două trăsături care nu sunt prea des împreună.*

Poeții sunt mai mult contemplativi. Lumea crede că poeții în această contemplație se refugiază de suferințele cotidene. Schopenhauer a procurat artei acest mijloc.

Cu toate acestea, Octavian Goga n'a conceput poezia ca un refugiu din meschinăriile și amărăciunile vieții. El a conceput poezia ca instrument de luptă.

La Goga numai clipa de concepere a poeziei era de retragere, de izolare vremelnică. Atelierul lui n'a fost un atelier de podoabe, ci de armament.

Retragerea lui Goga pentru conceperea poeziei se poate asemăna cu retragerea lui Iisus Hristos în pustie. Nu pentru a părăsi lupta, ci pentru a pregăti această luptă.

Stelian Popescu-Ghimpați: Fetiță cuminte

Sfera de acţiune a lui Goga era restrânsă. Nu se gândea să îndrepte lumea întreagă, omenirea de pretutindeni, ci să-şi mântuie neamul.

Versul lui Goga e vers bărbătesc.

Nu-l văd cântând din liră şi harpă, ci totdeauna suflând din bucium. Mă gândesc la sonorităţile viguroase care umplu văile şi la modul de încadrare în peisagiul românesc în care se contopeşte.

Cei trei cântăreţi ai Ardealului: St. O. Iosif, Gheorghe Coşbuc şi O. Goga, *pot fi închipuiţi fiecare cântând din instrumentele care-i încadrează aşa de bine, în peisagiul rustic: fluer (St. O. Iosif); cimpoi (Coşbuc); bucium (Goga).*

Poate am nedreptăţit puţin pe Coşbuc, dar toţi trei la un loc se armonizează foarte bine.

Ca poet-luptător Goga a înţeles că trebuie să facă abstracţie de patimile sale personale. Pe O. Goga îl vedem luptându-se să se isbăvească de simţământul personal şi să-l contopească cu totul în efortul naţional.

Vă voi ceti o poezie. Aşa mai uşor voi putea evoca figura lui O. Goga cu vorbele lui proprii. Aceste citate le voi face în legătură cu caracterizările mele.

(Citează câteva strofe din Rugăciune.)

Dela început O. Goga a avut ambiţia să fie Crainicul mulţimii şi exponentul durerii colective. In opera sa poetică aşează în linie de bătaie cei patru stâlpi cari după credinţa lui vor duce la mântuirea Ardealului robit.

Ţăranut, preotul, învăţătorul şi forţele geografice ale Ţinutului. (D. prof. Petrovici citeşte poeziile: „Plugarii, Apostolul, Dăcăliţa şi Oltul.“)

Intre Oltul şi celelalte poezii, există o deosebire. Celelalte poezii aveau o gradaţie ascendentă, pornind dela jale ca s'ajungă la speranţă, la un moment luminos. Aici însă gradaţia este descendentă. Cu toate acestea această poezie — Oltul — în clipa când a fost scrisă era descendentă, dar a ajuns ascendentă. Oct. Goga a făcut de multe ori în viaţă, profeţii răstălmăcite. Una din aceste răstălmăciri este următoarea: — El spune Oltului să-şi strângă apele şi să treacă în altă ţară. Oltul a ascultat dar a trecut cu ţinut cu tot (aplauze).

Vom găsi ia opera lui Goga şi poezii duioase, poezii de o rară frumuseţe. Dar chiar aici nu este dulcegărie siropoasă ca la atâţia lirici, ci simplicitate. Exemplu: Păstoriţa, Pe înserate *şi* Pace.

Octavian Goga în poeziile lui folosea o limbă neaoşe, care se încadrează în peisajul rustic, cu miros de brazdă şi iz bisericesc.

Cu acest limbaj, Goga reuşeşte să ne dea minunate instrumente de expresie. De altfel acesta a fost darul marilor poeţi, că ne-au creiat opere mari, cu ajutorul unor cuvinte simple şi limpezi.

Sub acest raport Octavian Goga ca şi Eminescu, s'au servit de un limbaj curent. Din imagini şi cuvinte obişnuite a făcut ceva nou care te vrăjeşte. Aşa făcea şi Eminescu. Una din cele mai frumoase poezii ale sale (Atât de fragedă) *este ţesută din imagini aşa de banale. Iubita lui e comparată cu un înger, o floare, un vis. Cu toate acestea, aşa cum le utilizează Eminescu, el isbuteşte să creieze o poezie superioară.*

La Goga niciodată nu vom întâlni obscenităţi şi întortocheri de fraze ca la poeţii ultramodernişti. pe cari eu am renunţat să-i mai citesc.

Goga n'a practicat niciodată obscenitatea şi este unul din cei din urmă poeţi sănătoşi.

Dar aşi reda o imagine incomplectă, dacă l-aş caracteriza pe Goga numai ca poet şi ca luptător. Octavian Goga n'a fost numai luptător în poezie, ci şi luptător în arena publică. El a coborît pe pământ deavalma cu ceilalţi luptători. Pe acest teren, el era foarte bine înzestrat. Avea o viziune largă a problemelor, vedea departe, dar avea şi voluptatea combinaţiilor de culise. Goga era un redutabil polemist şi orator. Vorbitor minunat şi în convorbiri particulare ca şi la tribună, avea o logică desăvârşită. Insuşirile lui mari au făcut minuni în împrejurări grele. La meritele sale deosebite se adaugă şi acela de a fi determinat, împreună cu alţii, intrarea vechiului regat în lupta pentru desrobire. Atunci el era reprezentantul Ardealului. a cărui suferinţă o purta în ochii lui albaştri.

Am învins. Ardealul s'a reîntrupat ţării româneşti. Octavian Goga a trăit zile de fericire. Dar în ultimii 20 de ani a fost de multe ori amărît. Octavian Goga a fost folosit prea puţin şi pe scurtă durată.

Supărarea lui decurgea şi din faptul că-şi dădea seama că poetul nu a isbutit să facă înţeles pe omul politic. Foarte mulţi oameni admirau poeziile lui, dar politiceşte nu-i dădeau concurs. Oamenii nu vor să admită ca unul să aibă mai multe talente.

Când sunt atâţia oameni cari n'au nici un talent, le vine greu să admită ca unul să aibă două.

Şi spun astăzi cu toată convingerea mea. că acest om a fost prea puţin întrebuinţat. Am trăit mulţi ani împreună şi cunosc bine programul lui politic care era superior altora şi avea ca bază doi stâlpi solizi: Naţia *şi* Biserica.

Octavian Goga ţinea mult la Biserica naţională. Imi amintesc bucuria pe care a avut-o când

BCU Cluj / Central University Library Cluj

a știut că la un congres internațional de filosofie, eu mi-am ales o temă religioasă: Existența lui Dumnezeu, *dovedind temeinicia credinței.*

Bucuria lui a fost cu atât mai mare, cu cât nu prea credea în religiozitatea filosofilor.

Pe Oct. Goga l-am cunoscut sub semnul Neamului și al Bisericei.

L-am cunoscut la moartea lui Barbu Delavrancea, 1 Mai 1918.

Și data aceasta a fost fatidică, de care abia târziu mi-am dat seama. Dată fatidică, pentrucă exact după 20 de ani a trebuit să țin orația funebră. La 6 Ianuarie 1938, Octavian Goga era optimist și se pregătea de o guvernare lungă și rodnică. Era Boboteaza, dar gerul întrecuse cu mult pe al Bobotezei. Un coleg de minister terorizat de frig, s'a adresat primului ministru cu cuvintele:

— „Am înghețat!"

La care Goga a răspuns:

— „Să dea Dumnezeu să înghețăm și la anul tot așa..."

Dar în loc de înghețul natural, a venit înghețarea veșnică a lui Oct. Goga. Era o altă tragică răstălmăcire a profețiilor lui Oct. Goga. Când îl petreceam pentru ultima oră spre locul de veci, la poarta cimitirului, vântul a dat la o parte tricolorul cu care era înfășurat sicriul, și am văzut că sticla era aburită. Credeam că este viu. Dar nu era, pentrucă Dumnezeu nu desface niciodată lucrurile făcute. Dar ceeace sperăm dela Dumnezeu, e ca să repete acel gest de dărnicie, care l-a făcut în momentul când l-a creiat pe Goga."

MITROPOLITUL ANDREI ȘAGUNA

de Prof. Dr. A. BUZDUG

„Poporul care știe să-și respecte și să onoreze pe oamenii săi mari, este un popor matur și vrednic de stimă. Un astfel de popor va învinge toate greutățile și-și va ajunge mai curând sau mai târziu scopul dorit", sunt cuvinte *rostite* de un venerabil prelat fruntașilor Cehi. Aceste cuvinte stau acum înaintea ochilor mei sufletești, când prăznuim ziua Marelui Andrei; astăzi, când un nume scump tuturor Românilor, și cu deosebire ortodocșilor, se rostește cu evlavie în toate părțile țării, când mii și sute de mii de inimi românești se îndreaptă pline de recunoștință către măreața figură, care a împodobit mai bine de un pătrar de veac istoria noastră, a Românilor de dincoace de munți, și care deși trupește s'a depărtat din mijlocul nostru, prin marele său spirit trăește încă și astăzi între noi și va trăi până când pe aceste plaiuri va mai răsuna dulcea limbă românească, până când conștiința națională va licări încă în sufletul poporului nostru; cu un cuvânt: până când Românul va fi și se va mărturisi Român în această țară.

Dar nu numai din punctul de vedere al datoriei, ce o avem față de umbra marelui mitropolit, este potrivit a ne pironi pentru câteva clipe ochii minții și ai inimii noastre asupra măreței lui figuri și a nemuritoarelor sale lucrări, ci aceasta va fi de bună seamă și spre folosul nostru, deoarece viața bărbaților mari, cum a fost Șaguna, va fi totdeauna un mijloc de creștere, de îmbărbătare, va fi cea mai limpede oglindă, din care vom putea vedea, cum trebuie să fie omul, dacă voiește să se numească cu adevărat om, făptura cea mai aleasă, pe care a făcut-o Creatorul după chipul și asemănarea sa.

Și într'adevăr dela mitropolitul Șaguna avem multe de învățat. Când a venit el în Ardeal, aici, a găsit un popor necăjit, o turmă risipită, o vale a plângerilor. Altul, cu o credință mai puțină, mai slabă în suflet, ar fi desnădăjduit văzând starea cea jalnică a bisericii și a turmei, pe care era chemat să o păstorească în vremuri atât de grele și vijelioase. Dar sufletul lui Șaguna era înflăcărat de credință neclintită ca și odinioară a apostolului Andrei și întărit în nădejdi frumoase și înălțătoare. El credea tare, că Mântuitorul dacă va voi, va face să strălucească puterea sa dumnezeiască și în țara Ardealului. Din credința cea tare a sufletului său a știut să reverse tărie și îmbărbătare și în

Mitropolitul Andrei Șaguna

sufletul poporului său credincios. Prin ştiinţa şi munca sa, prin propovădirea necontenită a cuvântului lui Dumnezeu a ştiut să deştepte poporul nostru din amorţeală, învăţându-l să-şi înalţe fruntea spre cer, de unde vine binecuvântarea dumnezeiască şi roua nădejdilor, cari fac să întinerească sufletul popoarelor, precum se înoesc tinereţele vulturului.

A început deci să fâlfăie din ce în ce mai strălucitoare flacăra credinţei străbune, văpaia iubirii de neam şi lege, încrederea în ajutorul lui Dumnezeu şi în puterile proprii.

Iar când după 25 ani de cârmuire bisericească şi naţională, sufletul lui s'a desfăcut din legătura durerilor acestei vieţi trecătoare, dându-şi seamă cu câtă vrednicie şi-a împlinit chemarea, a putut să rostească în faţa Dreptului Judecător cu apostolul Pavel: „Luptă bună am luptat, cursul am plinit, credinţa am păzit".

Acum se împlinesc 65 de ani de când trupul lui se odihneşte sub poalele Carpaţilor, în preajma sf. biserici din Răşinari, dar numele lui trăieşte şi va trăi în neamuri, cum spune înţeleptul Sirah, învăţăturile şi alcătuirile vor străluci mereu şi vor cârmui destinele neamului nostru.

Aşadar, iată cum se adeveresc cuvintele Sf. Scripturi, că: înţelepciunea bărbaţilor celor măriţi o povestesc popoarele şi lauda lor o vesteşte adunarea!

La ziua de 1 Dechemvrie

de Dr. SEB. STANCA

Ziua de 1 Decemvrie 1918 cu toată măreţia ei copleşitoare de sentimente înălţătoare nu este biruinţa vredniciei noastre, a celor ce am avut norocul să punem la Alba-Iulia pecetea pe hrisovul de unire al tuturor Românilor. Ea este o dreaptă răsplată pentru lacrimile, suferinţele şi sacrificiile înaintaşilor noştri, cari cu sângele lor au sfinţit fiecare petec din pământul acestei ţări în credinţa neclintită, că trebue să vină odată ziua dreptei răsplătiri.

Ei au sămănat în brazdele acestui pământ bobul conştiinţei noastre naţionale şi l'au hrănit cu jertfele lor. Noi cei de astăzi suntem beneficiarii testamentului lor.

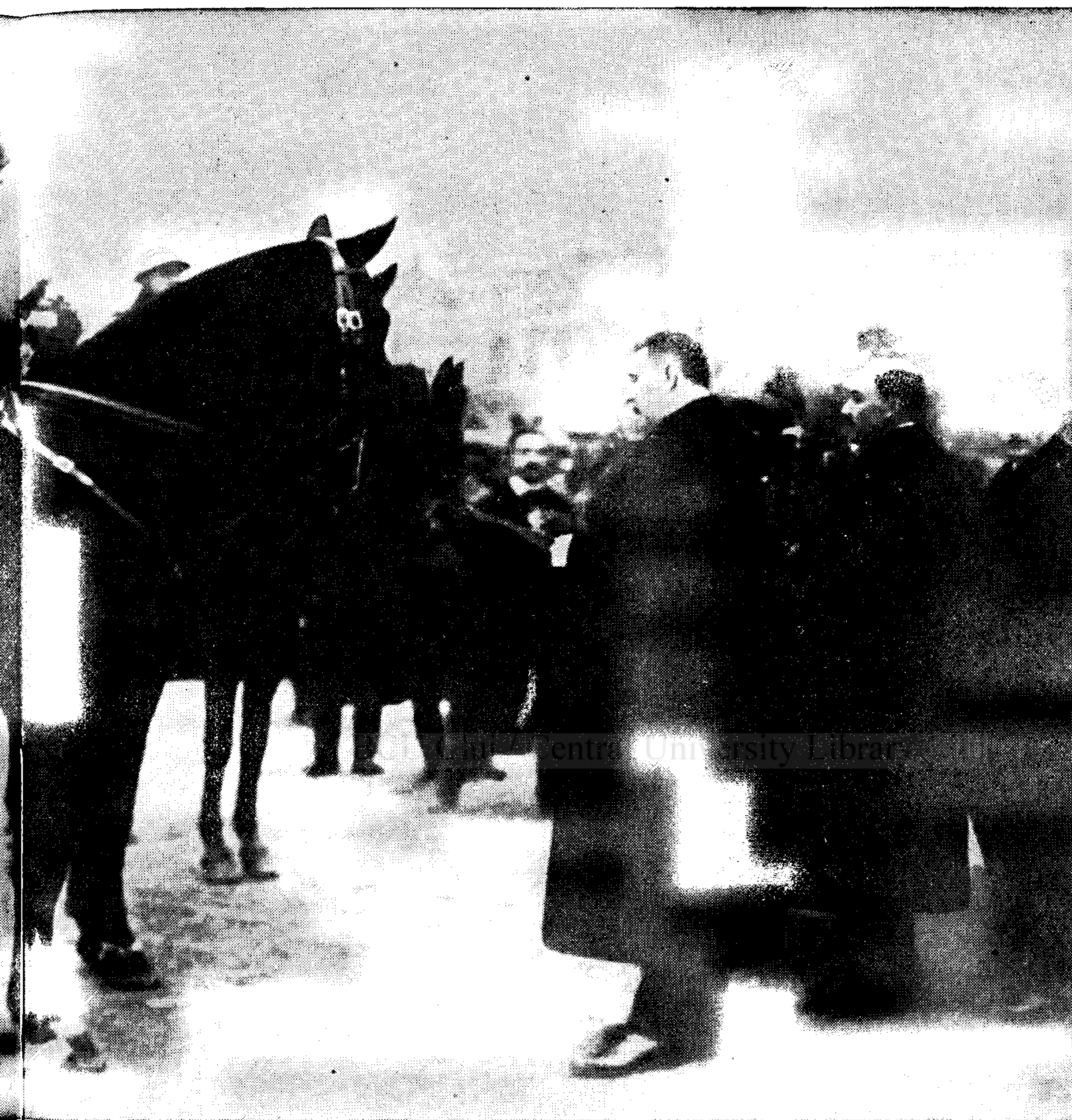
In gliile negre ale acestui pământ, robit de munca braţelor desmoştenite în robota unei iobăgii de veacuri, în mormintele miilor mucenici fără de nume, s'a zemislit idealul mare şi sfânt al unităţii noastre naţionale. Dospit în aluatul însângerat al tuturor durerilor din lume, acest ideal a devenit o dogmă a evoluţiei istorice, care a clocotit, purificat în focul suferinţelor, neostoit în viforul vremilor lungi de năpastă şi nimic n'a fost în stare să-i clatine peatra credinţei în dreptatea răsplătitoare a lui Dumnezeu.

Din clocotul acestei credinţe înflorite cu ramurile de finic ale nădejdii înviorătoare s'a închegat forţa morală a poporului românesc, o forţă uriaşă, pe care stihiile iadului pornite de nenumărate ori asupra ei cu vifor de pustiire, au ţinut-o îngenunchiată în lanţurile ferecate cu potop de nelegiuiri, dar n'au putut-o sugruma.

Vifornița unor veacuri de obidă lungă a cheltuit multe şi pătimaşe silinţe să omoare sufletul acestui popor, dar au uitat că sufletul este

După marea biruinţă: Ne

uitatul Rege Ferdinand I și neuitata Regină Maria, la praznicul zilei de 1 Dechemvrie
(Clișeu „Albina“ — Revista Fundațiilor Regale, București)

scântee dumnezeiască și cel ce vrea să omoare sufletul, se ucide pe sine însuși.

Din adâncul acestor veacuri de chinuitoare umilință răsar pe rând împărații, regii și principii apusului, înstăpâniți cu volnicie pe țarinile pământului românesc, răsar sultanii și fariseii răsăritului, uniii jurând pe Sf. evanghelie, alții pe tablele coranului și ale talmudului, să ne pustiiască, răsar legiuitorii cărților viclene, cari picură în suflete otrava unor credinți străine cu gânduri meschine să ispitească pe calea rătăcirii și prin aceasta a destrămării sufletului poporului românesc, cavalerii și nobilii staturilor privilegiate cu biciul Aprobatelor și Compilatelor, cari ne înjugă la plug alături cu dobitoacele necuvântătoare.

In fața acestor volnicii barbare conștiința națională a poporului și-a închegat energiile unor tradiții glorioase din trecut și s'a împietrit în cea mai formidabilă forță de reacțiune sănătoasă. Iar preoții acestor vremuri de lugubră amintire încrestau în chinuite slove chirilice crezul lor dârz și hotărîrea lor neînduplecată în cuvintele: „Noi și biserica noastră în care ne-am născut prin Sf. botez, în care credem și nădăjduim iertarea păcatelor noastre și viața de veci să dobândim, pe această credință a părinților nostri vrem să stăm neclintiți în veci, de care nici sabia, nici focul, nici goana, nici foamea, nici chinurile, nici moartea nu ne poate despărți.“

Și nu i-au putut despărți, pentrucă sabia și focul, furcile și închisorile erau iscodite din materialul imoralității politice, iar poporul românesc a pus împotriva lor stăvilarul iubirii de neam, lege, limbă și pământ, o forță morală sfântă, care nu se înalță, nu se trufește, nu defaimă, nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr, toate le sufere, toate le rabdă, dar niciodată nu cade.

Această forță morală s'a purificat în vâlvătaia de flăcări a vremilor, răsărind tot mai luminoasă și mai hotărîtă la diferitele răspântii ale istoriei.

Poporul românesc a cercat de repețite ori în văleatul vremii să forțeze istoria să stea pe loc și să înfăptuiască cu o clipă mai degrabă împărăția unității naționale, care în sufletul lui luase de mult întruchipare hotărîtă.

Dar străduințele străbunilor nostri vizionari ai unor zile fericite s'au năruit pentrucă holda visurilor lor nu era coaptă și vremea secerișului încă nu sosise. Toate uneltirile vremii le erau protivnice și numai gliile pământului înțelegeau păsul sufletului lor. Cu cât furtunile isbeau mai furioase în ramurile stejarului, cu atât rădăcinile ideologiei naționale creșteau mai adânc oțelind forța de rezistență a neamului.

In slujba acestui ideal și-a măcinat poporul românesc, răslețit în cele patru vânturi, toate luptele sale de izbăvire, în aghiazma lui și-a muiat sufletul cu mângăerea nădejdilor de mai bine, la vatra lui și-a făurit visul de mărire și fericire pe seama nepoților săi și la pragul troiței acestui ideal și-a îngemănat rugăciunile cătră Dumnezeu. El a fost catehizmul de credință, care a povățuit poporul românesc de când s'a zemislit până la praznicul dela Alba-Iulia. El și-a strigat răsvrătirea în toate clipele tragice la răscrucile istoriei.

Și Domnul din ceriuri i-a ascultat în urmă strigarea și i-a dat eroii zilelor de vecinică pomenire, cari cu fulgerul oțelelor au spintecat zarea mohorîtă a răsăritului și au deschis drum larg soarelui învierii naționale, care a încununat crucea biciuită de furtuni a pământului nostru cu aureola zilei de 1 Decemvrie 1918.

„Cântați Domnului cântare nouă" zice Sf. Scriptură. Glasul Domnului răsună și astăzi în largul pământului țării noastre chemând toată suflarea la muncă sinceră și devotată pentru binele patriei.

Sub pavăza darurilor sfinte ale dragostei de limbă, lege și patrie „să iertăm toate pentru înviere", să nu dăm răgaz de odihnă silințelor noastre, ci din straja dimineții până în noapte să dăm cu toții tot prinosul nostru de sacrificiu pe altarul patriei pentru întărirea și consolidarea ei.

Atunci ne va striga și nouă glasul prorocului: „Poporul meu nu despera, căci Domnul Dumnezeul tău va fi cu tine în toate zilele vieții tale."

EXCELSIOR

de AL. STĂONEANU-BALAȘ

O, pasul meu pe-ori care drum pornesc
În fiecare zi 'nceput cu stângu-i;
Pe ape de 'nnoptări cum rătăcesc
Dă-mi, Cer, puteri măcar să nu mă tângui.

Trudit pe glie și robit de mers,
Dă-mi, Cer, descătușare să mă 'nalț,
Să mă resfir pe culmi de univers
Cu aripioare firave de smalț.

Ci nu în mersul meu de mai departe
Tot năzuiri de vremuri ancestrale;
Dă-mi, Cerule, țării de altă soarte
Pe culmile înseninării Tale.

Să cresc pe zare-alunecând — un fulg —
Cum întețesc furtunele avântu-i,
Din negura de patimi să mă smulg,
De chinurile gliei să mă mântui...

Nu plânge mamă

de ILIE MANIȚIU

Ochii-ți sunt ca iezărele goale de apă,
Două lumini în acelaș sfârșit,
Iar tu, ca dup' o săptămână de sapă,
Cu sănătatea adusă în urmă hârșiit.

Mă uit la tine, mamă, din miezul de brad,
Lungit cum sunt în cosciug, ca toți morții,
Și-mi pare că 'n loc de lacrămi cad
Stele din cer, prin negura nopții.

Zici că mi-a plesnit, ca plugu 'n brazdă, norocul,
Și părul bogat ca o pădure ți-l smulgi,
De ce te chinui, când știi că sorocul
L-a dat Cel căruia tu-i 'nalți rugi?

De ce să stai cu ochii pierduți după ziua ce moare,
Sau să tresai la clipa ce trece peste sprânceană de gând?
Astăzi furtună și ploae, mâine lumină și soare,
Căci legea-i în toate și toate-s cu rând.

Scuturând stele din vr'un luceafăr
Voi oblici pe tata pe plaiul ceresc
Și-amândoi, pluti-vom pe apele visului teafăr,
Prin spații ce-odată cu veșniciile cresc.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SCHIȚĂ

CUC, DIACU'...

de EUGENIA MUREȘANU

I. T. Sion: In studio

Il cunosc după pălărie. Un „clop" înalt ca o oală de pământ în care țin femeile brânza. Niște ochi mici, de guzgan flămând și o piele sbârcită ca o haină cocoloșită. In picioare poartă niște pantofi ca un leagăn cu vârfuri de gon=dolă. Pare=a fi o glumă a naturii...

Singurul sprijin material e măsura de bu=cate, pe care o strânge cu multă greutate, în schimbul slujbei ce=o face ca diac...

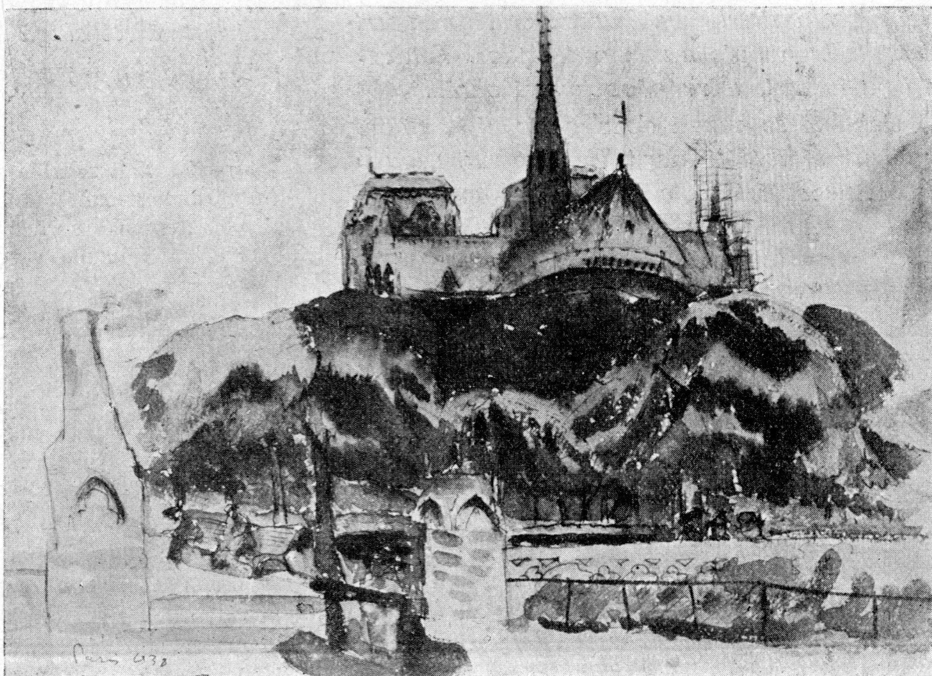
In Biserică nu se vede de înălțimea stra=nei, doar glasul lui țâșnește ca o chiuitură în=tr'un câmp de vară. Psalmii par niște strigăte desnădăjduite care 'ntioară, iar priceasna... îm=perecheri de note stranii cu suișuri ascuțite și apoi – un coborît amarnic. Uneori, cântecul de=vine un urlet ascuțit, prelung – și totuși nimeni n'a zis: „toate ar fi bune, numai diacu' ăsta !.."

Ce i=o fi venit, acum în pragul bătrâneții, sur la păr și încrețit la ochi, nimeni nu știe. Vorba e că diacu' a hotărît să se pricopsească luând o fată cu optsprezece ani mai mică decât el.

Era fericit. Din cerul senin, albastru, al zilelor frumoase din luna Cireșelor, a căzut peste inima lui de urs morocănos, o bucurie, o diabolică plăcere – de=a se răsbuna pe cele care îl ocoleau, când de doăzeci de ani era în cău=tarea unei neveste după chipul și asemăna=rea lui...

— „Fata, nu=i bogată, da=i chiar săracă. Da' ne=om face noi încetu' cu încetu', că știu

Așa l=am pomenit: mereu singur, mâhnit, cu un cuvânt ironic la adresa celor mari, îm=buibați cu de toate. Mic, parcă ar fi un copil vierdut, n'avea nici mamă, nici tată, doar un frate pripășit și el prin lumea largă.

Octav Angheluță: Peisagiu

că nime' n o fost bogătoi dela 'nceput... Ii princeputǎ, o slujit pela domni și ne-om face încetu' cu încetu'..."

Pe mireasă i-o recomandase o mătușe de-a lui, căci fata era din alt sat.

Cuc, vesel, mai sprinten ca niciodată, – în preajma perspectivelor cari se arătau numai în roz, – se apucase să curețe camera în care, peste o săptămână trebuia să intre stăpâna viselor lui, atât de întârziată – după două decenii de așteptări zadarnice.

Avea atâtea de făcut! Mai întâi camera. Camera căpătată din mila oamenilor trebuia primenită. Văruită. Să mai ceară de undeva o laviță, un puiuc, o masă. „Ii greu zău, când n'ai nimic și să te mai și însori" – se compătimea el singur... Dar până seara tot lucrul fu isprăvit. Pereții străluceau de albeața varului, iar scândurile spălate de mâna harnică a diacului – mire, luaseră altă culoare.

Dela nănași – ăștia ai lui Mihai – a cerut restul mobilei, și tot era gata...

Dumineca se apropia... Inima lui Cuc tremura ca un fir de iarbă în bătaia vântului. I-se părea că a 'nghițit toată lumea și nimeni nu vorbea decât de fericirea lui.

Duminecă disdedimineață, – până va veni mireasa cu carele și cu țiganii porniți după ea – Cuc își luă hainele – din cătănie, le periă, le întinse bine, cusù un nasture negru – ce păcat că nu se prea potrivea – și se îmbrăcă. Pe cap se răsese, căci n'ar fi putut să apară ca mire, cu fire argintii... In ciobul de oglindă se scălda un alt om, triumfător. Dar, stai! Cismele cele noi, de bocs, cumpărate din târg cu șase sute de lei, îl cam strângeau. Turecii erau prea tari și desigur la noapte nu va putea juca. Totdeauna l-au înșelat, și cu păpucii astă vară...

Deodată se auziră de departe niște chiote însoțite de tămbălău mare. Cuc, mândru, cu o peană roșie acățată în clop, cu ochii mici, scufundați în capul ce părea o scătârlie lustruită, ieși la poartă, în uliță. Mireasa, lungă ca o rudă, – la care de bună seamă Cuc se uita ca la o zână –, cu niște ochi de veveriță și o gură spintecată din care răsăreau niște dinți încălecați – se uita la mire hăbăucă și nu știa ce să facă. Dar mirele, om umblat prin lume, o smunci odată bine și cuprinzând-o de braț, o porni fedeleș în vuetul aplauzelor satului întreg.

* * *

După o săptămână, noua nevastă își luase catrafusele, două perini, un lepedeu petecit și fugì la mamă-sa.

— Apoi, zău că nu știu dice s'o mai însurat și Cuc cu așé o fată... Era o prăpădită, o puturoasă...

— O zîs că n'o șede cu un așé urît, că îi negru Cuc...

— Dice l-o luat atunci că o știut ea că cumu-i! Da' ce o fost oarbă? Ba s'o măritat ca să nu zîcă c'o rămas fată bătrână...

— O zîs că n'o șede cu'n sărântoc care nici casă n'are, cu'n prăpădit...

— Să-ți spui i-o ceva. Așé i-o trebuit lui Cuc, c'o ascultat de mătușă-sa, că altă treabă n'o avut...

— Măria Cinstitului crezi că nu s'ar fi dus după el? Ia așé, acum nu-l mai ie nime!...

— I-o trăbuit fată, că una mai bătrână nu i-o fost bună, ia aia, Ana Ușorului, crezi că n'ar fi vrut să ajungă diecită, aia are și bani, vreo șepte mii...

— Amu să vezi ce-o fi. că s'o dus după ie și o zîs că a șédé cu el da' să se mute în alt sat...

— Da' acolo ce să facă? Să moară de foame?

* * *

Intr'o zi vine Cuc după cheile dela Biserică.

— Da' ce-i Domnule Cuc, ți-s'o dus diecița?

— S'o dus, lua-o-ar dracu' s'o ieie, că m'o făcut să mă încurc și acum să umblu după devorț. O zîs să-i dau o sută de lei pentru cisme să și-le alcăzască, și când mă duc Duminecă sara acasă, văz că nu-i. Și-o luat perinile, lepedeu' și s'o dus, ducă-se dracului... Ce, doamnă mare o mai fost că dacă o chemat-o nănașă-sa să-i ajute o țâr la fân, o zîs că nu s'o măritat să fie slugă la nănași...

ÎMPĂRĂȚIA LUTULUI

de EMIL ZEGREANU

Mi-am împlinit soartea grea
Pe cărările necunoscutului,
Și moartea ca o soră m'a chemat la ea,
În împărăția lutului.

Mi-a arătat în bulgării de glie
Sămânța de vieață nouă,
Ce crește risipită prin câmpie,
Scăldată în rouă.

Mi-a deslușit tainele universului
Și mi-a urcat sângele în carnea florilor,
Mi-a lăsat puterea creatoare a rodului
Și m'a dăruit subt altă formă zorilor.

Copiii mei de-atunci mă culeg mană hrănitoare
Din boabele de spice ori din struguri,
Primăvara îmi răscolesc trupul cu mii de pluguri
Și mă seamănă iar, să cresc înmiit pe ogoare.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cum ar putea crește poporul român?

de Docent Dr. CONST. STANCA

V.

Rolul asistenței sociale și al bisericei în combaterea mortalității la noi.

Un factor de deosebită importanță și care să angrenează foarte ușor și cu mult folos altor factori de redresare morală și economică a țării noastre, este *asistența socială.*

Inceputurile asistenței sociale se întind până la primele zile ale erei creștine. Mila față de suferind s'a trezit în sufletul indivizilor deodată cu pătrunderea învățăturilor lui Isus și a învățăceilor săi. Dispare cu încetul barbaria cu expunerea copiilor debili. În al VI-lea secol de după Christos, găsim deja în orașul *Tréves* din Franța, leagăn de marmoră lângă ușa bisericii, pentru a se depune aci copiii abandonați de mamele lor. De aci încolo biserica înființează *lazarete* pentru îngrijirea bolnavilor și în special pentru copiii bolnavi.

Dacă astfel în trecut, cu atât mai mult azi scopul asistenței sociale în primul rând trebue să fie *depistarea copiilor lipsiți* și asigurarea unei asistențe medicale și a unei bune îngrijiri, *respectând pe cât se poate cadrele de creștere în familie.* Asistența socială face recunoașterile și internarea copiilor cari nu mai pot dăinui în mediul în care au fost găsiți, așezându-i în institute de asistență. Pe copiii sub o lună, cât și pe cei fără de mamă, sau cei nelegitimi, precum și pe copiii expuși, respectiv abandonați, îi ridică și îi internează în azile, unde ei sunt educați pentru a fi mai târziu folositori statului. Prin asistența socială astfel se salvează un mare număr de copii, cari altfel ar ridica în mod simțitor cifra deceselor în țara noastră. Asistența socială are un reprezentant de mare valoare în persoana *surorii de ocrotire,* care face un foarte util serviciu; le-am văzut lucrând îndeosebi în Ardeal și peste tot, hărnicia, talentul, simțul de disciplină și tenacitatea lor, au schimbat înfățișarea caselor noastre țărănești, acolo unde ele au pătruns. Sora de ocrotire trebue privită ca o forță de înaltă valoare în combaterea mortalității infantile, pentrucă pregătirea ei practică și științifică, ne îndreptățesc să așteptăm dela ea cele mai frumoase realizări. Activitatea ei stă în strânsă legătură cu a medicului sanitar, însă aci situația e încă destul de dificilă, pentrucă avem o mare *deficientă numerică* a corpului medical, îndeosebi pentru *satele noastre.* Raportându-ne la populația globală a țării, avem – după *Banu* – un medic la 13.000 locuitori, când Liga Națiunilor în desbaterile congreselor internaționale de igienă publică, *a emis ca desiderat minimal un medic la 2000 suflete!* Sub raportul acesta stă mai bine Banatul, care la 9 mii locuitori are un medic, și stă mai rău Oltenia, unde abia la 17.600 locuitori este un medic. La noi în Transilvania avem un medic la 11.000 locuitori.

Un aspect de asemenea grav îl constituie *insuficiența numărului farmaciilor,* îndeosebi în mediul nostru rural. În vechiul Regat există o farmacie pentru 34.531 suflete, în Basarabia una la 24.505, în Bucovina una la 16.446, în Transilvania una la 12.698. Dar sunt județe ca Durostor, Caliacra și Tulcea, cari sunt lipsite complect de farmacii rurale!

Tot atât de rău stăm și cu moașele; căci la o populație de 20 milioane am avea nevoie de 12.000 moașe cu diplomă și azi abia avem ceva peste 2000.

Statul ar trebui să înființeze cât mai multe școli de moașe cu termen scurt și care la nici un caz să nu treacă de 10 luni; în intervalul acesta de timp, eleva are posibilitatea ca să cunoască atâta cât îi este necesar în practica zilnică din fiziologia și patologia facerilor. Moașa doar este instruită exclusiv pentru rolul *de a asista* facerea *și nici decum pentru a opera!*

Iar acum, înainte de-a întra în propunerea soluțiunilor, menite a repara situația natalității în țara noastră, cred că nu va fi fără de interes, dacă voiu arăta în vre-o câteva cuvinte *raportul ce există între biserică, școală* și *natalitate,* precum și rolul pe care îl poate avea *femeia intelectuală* în serviciul acestora.

Toți oamenii de știință cari au intrat în satele românești pentru a le studia viața, au remarcat sentimentul mare de dragoste față de biserică și respect față de cele duhovnicești. Aceasta este o moștenire prețioasă dela părinți și strămoși; virtute care îl ridică pe țăranul român deasupra țăranului altor națiuni, cari au slăbit legăturile cu cele sfinte. Frica de Dumnezeu și de păcat, este și azi puternic înrădăcinată în sufletul poporului nostru; acestei virtuți se datorește și natalitatea bogată în cele mai multe regiuni ale țării.

Religia creștină, bazată pe cuvântul evangheliei, care reprezintă chintesența binelui, a frumosului, a adevărului, a milei și a fericirii pentru individ, a însemnat și înseamnă și azi, *cea mai puternică pavăză pentru propășirea unui stat.*

Atâta timp cât poporul român rămâne credincios învățăturilor lui Christos, tălmăcite de cele două biserici românești, nu trebue să ne temem de un declin. Arhiereii noștri vor ști să desemneze calea care trebue să asigure – ca și în trecut – pacea și liniștea sufletească a concetățenilor noștri prin reintegrarea grabnică a bisericii în rolul sublim, pe care l-a avut înainte de războiu.

Nu înțelegem și nu suntem nici decum dispuși să aprobăm pe acei tineri, cari cred că dau dovadă de emancipare deosebită, respectiv de o cultură superioară când – fără ca să cunoască în adâncimea lui sbuciumul din trecutul unui neam martirizat – afirmă că, dacă nu ar fi existat acel sentiment de bigotism și de credință față de Biserică, poporul român ar fi progresat (?) cu mult mai mult în cultură! Refuzăm o astfel de mentalitate dela chiar românii noștri! Ce poate asigura mai mult trăinicia unui neam decât cultul tradițiilor in toată sfințenia lor și păstrarea credinței în toată puterea ei?

In legătură cu *influința sentimentului religios asupra natalității* unui popor, voiu cita exemple, cari vor invedera foarte clar că *există un raport direct între ele;* în privința aceasta conduc evreii, apoi popoarele ortodoxe. Astfel în Rusia pe vremea țarilor erau 44.8‰ nașteri (1905), asemenea în Bulgaria 40.7‰ (1909), în România 40.8‰ (1909), și în Serbia 39.7‰ (1909).

Tot atunci la popoarele romano-catolice găsim valori mult mai scăzute, astfel: Spania 33.9‰ (1910), Italia 26.7‰ (1910), apoi Anglia protestantă 25.1‰ (1910), iar Franța catolică, unde poporul pe baza principiilor de fraternitate, egalitate și libertate, pierzând legătura intimă cu biserica, abia prezintă o natalitate de 20‰ (1910).

Concluzia ce urmează din studiul acestor cifre ni se oferă spontan: să se întărească biserica și să se fortifice influința ei binefăcătoare!

VI.

Problema natalității și aportul pe care îl aduce femeia intelectuală. Contribuția școlii de astăzi la mortalitatea urcată la noi.

Care este aportul pe care îl aduce femeia intelectuală natalității în populația țării noastre?

Biologicește trebuie să recunoaștem, că femeia, din punct de vedere psihic, o putem considera egală cu bărbatul: iar în domeniul sentimentelor îi este chiar superioară. Nimeni nu se poate opune revendicărilor legitime ale femeii, când menționăm importanța capitală pe care o are *ca mamă!*

Dar femeile cari ocupă funcțiuni, fie ele muncitoare în fabrici, sau funcționare de birou, cu mult mai greu se vor hotărî ca să aibă copii, decât femeia așa numită „casnică“. Funcționarele se vor mulțumi cu un copil, căci li-e frică să nu piardă postul, totașa profesoarele și învățătoarele. Să nu ne mirăm, căci într'o privință au dreptate: multe funcționare se plâng nouă medicilor în orele de consultațiuni, că șefii lor le fac totfelul de observațiuni și șicane, când observă că ele sunt pe cale de-a deveni mame. Prin urmare ar trebui să se mai schimbe și mentalitatea „șefilor“ acestora, pentru ca să fie tratate așa cum se cuvine acele puține femei funcționare, cari simt în ele vocația de-a fi mame și chiar foarte bune mame. Să ne dăm seamă că și așa se pierde un capital biologic foarte valoros prin faptul, că *femeia care studiază în școli superioare* este sustrasă în cei mai fertili ani dela îndatoririle ei naturale; țara pierde astfel anual un număr foarte mare de copii, a căror condiții de igienă și de ocrotire ar fi dintre cele mai bune. Privind chestiunea sub acest aspect, trebuie să recunoaștem că *studiile universitare ale femeilor constituiesc un rău pentru rassă,* căci o bună parte din femeile eșite din Universități nu se mărită, sau se căsătoresc prea târziu. In Statele Unite dintre femeile cari au absolvit Universitatea, 50–60% au rămas nemăritate. Cauzele sunt simple:

a) femeia cu diplomă caută un soț cu ceva mai superior decât ea;

b) viața școlară pe cele mai multe le îndepărtează dela aptitudinile menajului și a maternității, tocmai ceeace caută cei mai mulți bărbați când doresc să întemeieze un cămin.

Și dacă femeia nu se știe *asimila* soțului, nu-l poate nici influința, nici captiva. Rangul, poziția, numele și bunăstarea familiei, e firesc ca să fie asigurate de către bărbat, fericirea casnică însă depinde în foarte mare măsură numai și numai de credința femeii. – Viața femeii este *iubirea,* a bărbatului e *lupta* pentru existență.

In cercetarea minuțioasă a rostului femeesc în viața socială modernă, s'a ajuns la convingerea, că emanciparea așa după cum o pricep femeile de astăzi – cari fug de copii – nu cadrează cu indicațiile date de natură; ori cât ar fi de frumos și nobil a sta la masa verde în conferințe, sau la bara justiției, ori în parlament sau predicând de pe amvon, și în adunări publice, totuși femeia între împrejurările acestea nu mai este ceia ce a creiat-o natura. Ea pierde directivele naturale, cari au desemnat-o pentru *căsnicie,* pentru *a fi mamă, gospodină și tovarășă sinceră și devotată bărbatului* și mai presus de toate, *educatoarea copiilor ei!*

Pierzând directiva dată de natură, femeia va încerca multe inconveniente în cursul anilor mai înaintaţi, pe lângă regretul etern de-a fi călcat pe alt drum decât acela, pe care i l'a arătat divinitatea.

Să facem o scurtă asociaţie de idei; să vedem pe de altă parte care ar fi importanţa *divorţului* pentru biopolitica unei ţări?

Când divorţul se face între indivizi cari nu au avut copii, pentru stat poate prezenta un real folos; câştigându-şi atât femeia cât şi bărbatul independenţa, li se dă posibilitatea de-aşi croi alt drum în viaţă, drum care să le asigure de astădată separat pentru fiecare fericirea într'o altă căsătorie, adeseori în curând binecuvântată de sosirea primului copil, legătura vie şi cea mai trainică dintre soţ şi soţie. In cele mai multe cazuri divorţul fiind repararea unui pas pripit sau greşit, legislaţia ar trebui să fie mai expeditivă atunci, când soţii fără de copii ar dori să divorţeze.

In fine voiu încerca să schiţez şi legătura pe care o poate avea *şcoala* cu biopolitica ţării noastre.

Armonizarea desvoltării sufleteşti şi trupeşti este supremul scop al şcoalei. Căci *„vitalitatea generaţiilor adulte depinde de vigoarea şi sănătatea copiilor din generaţia precedentă*, deci munca noastră pentru conservarea şi perfecţionarea vigoarei viitoare a naţiunei, trebuie să înceapă cu conservarea sănătăţii şi asigurarea vitalităţii copilului de astăzi".

Susţineam chiar nu de mult într'o conferinţă ţinută sub auspiciile „Acţiunei patriotice", *că şcoala de azi trebuie să-şi schimbe programul analitic* şi să'l potrivească neîntârziat epocei în care trăim. Aşa cum e întocmit azi, este antifiziologic şi cauza multor neajunsuri, cari se resfrâng apoi asupra generaţiilor tinere, dela cari aşteptăm prosperarea vieţii noastre viitoare de stat.

Nu voiesc să aduc aici incriminări nimănui, căci *nu se poate cere ca şcoala să-şi schimbe anual programul analitic*, după cum se face aceasta în alte domenii, de ex. în technică, în medicină, în industrie şi în altele, cari toate progresează potrivit cu ritmul vremii. Şcoala *crescând caractere şi lucrând cu materii vii,* e firesc, ca reformele ei să se facă mai încet, ceeace se explică prin teama, pe care o au faţă de orice inovaţii pripite, cei ce poartă răspunderile pentru viitorul naţiunii.

Nizuinţa omului de azi, ar trebui să fie îndreptată în aşa fel, ca el *să observe eroarea care se face cultivând individul până la cel mai înalt grad de cultură,* în detrimentul acelui măreţ edificiu care se numeşte *corp*. Cu cât acest corp este mai plăpând, mai tânăr, cu atât mai mult va simţi toate atingerile, care vor veni din afară, în năzuinţa noastră, a părinţilor, a şcoalei, a societăţii şi a statului, de a-l frământa şi de a-l face ca să fie cât mai apropiat celui ideal.

Insuşi marele prieten şi dascăl al şcolii, profesorul *I. Simionescu* spune, că şcoala este în foarte multe cazuri şi în multe forme *o cauză de mare risipă a sănătăţii copiilor.* Higiena naţiunei este mult compromisă prin izbucnirea epidemiilor în şcoală de cum începe toamna, când se adună copiii la şcoală, aducând cu ei germenii boalelor contagioase. Răul se evidenţiază mai bine la ţară, unde copiii la şcoală beau apă din aceiaşi putină, din aceiaşi lingură gigantică de tinichea legată cu lanţ şi care slujeşte la sute şi sute de copii.

Nici nu vreau să mă mai extind asupra inconvenientelor sanitare şi igienice, cari derivă din programul de azi supraîncărcat, îndeosebi din şcolile noastre secundare. Le-am spus răspicat altădată şi le ştie fiecare părinte şi fiecare dascăl, aşteptând să vină odată omul care se aibă curajul de-a face modificările şi simplificările menite să asigure vigoarea tineretului nostru, dar nu să o slăbească. Trezirea pe care o face azi peste toată ţara admirabila instituţie a străjeriei, patronată de M. Sa Regele nostru, va avea darul ca să repare fiziceşte inconvenientele băncilor şcolare; din această instituţie şi din celelalte organizaţiuni similare de educaţie fizică (Şoimii carpaţilor, etc.), vor răsări vlăstare puternice cari vor asigura României de mâine vitalitatea şi trăinicia!

In capitolul următor vom arăta *soluţiunile menite să aducă o reală îndreptare a situaţiei demografice a ţării noastre* pentru a o ridica în fruntea statelor civilizate şi respectate de întreaga lume.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Drum spre sufletul neamului

de L. BOLOGA

In una din zilele săptămânilor acestora treceam graniţa Ungariei. La revizia paşapoartelor, vameşul ungur rămâne cu ochii pironiţi asupra numelui.

— Pe d-ta te cheamă Balogh?

— Nu domnule, ci aşa cum e scris în paşaport.

— Nici mai înainte?

— Neam de neamul meu n'a purtat alt nume.

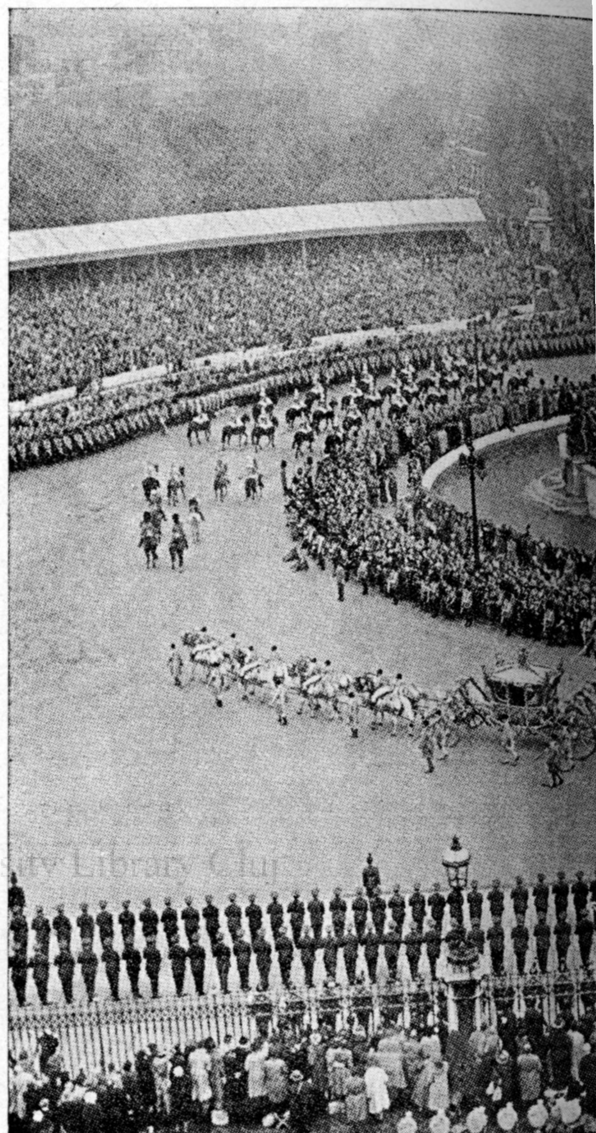
— Numele satului, mă iscodeşte el mai departe, e cel unguresc?

— Unguresc, săsesc, românesc, cum vrei, pentru toată lumea a fost și este M.

In cursul acestei convorbiri își scoate carnetul și-și notează amândouă numele. Nu m'ar surprinde câtuși de puțin, dacă aș da undeva peste aceste note, folosite ca material documentar pentru... „demascarea politicei de romanizare pe care Statul român o urmărește sistematic și cu deosebită stăruință". Intâmplarea aceasta mi-a reamintit alte vremuri, când ca elev de liceu într'o școală de stat ungurească, încercam să pătrund tainele culturii prin prisma limbei stăpânitorilor de ieri.

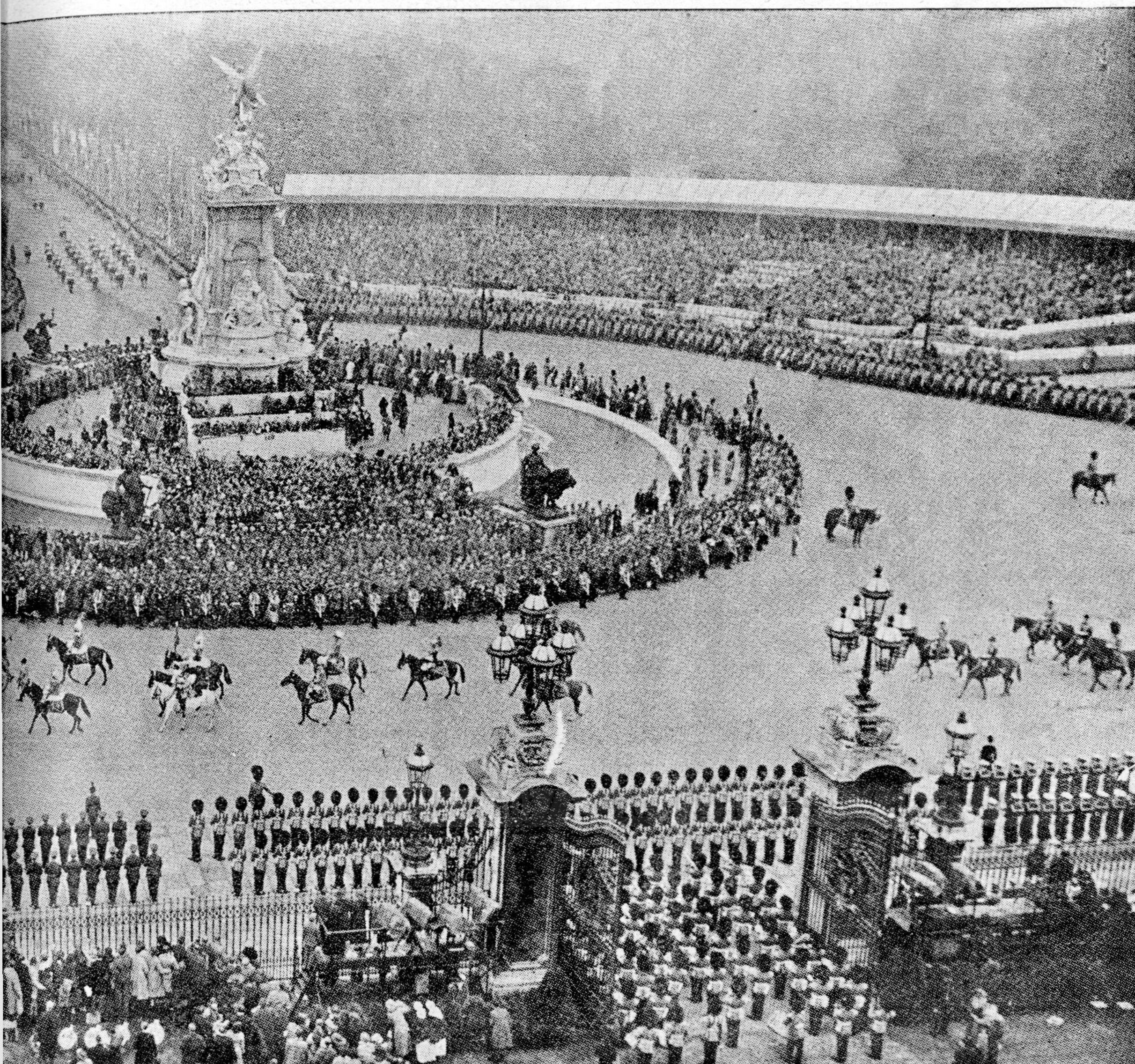
Nu odată am fost martorul încercărilor unuia sau altuia dintre foștii mei profesori de a ne schimba numele. Mijloacele erau variate. Transcrierea cu litere ungurești și pronunțarea ungurească a numelui era cea mai simplă formă, cu care eram atât de obișnuiți încât nu ne sinchiseam deloc. Și aceasta nu era rezultatul unei imposibilități de exprimare sau scriere, ci a unor evidente intenții de transformare a numelui, căci mulți dintre ei cunoșteau mai mult sau mai puțin limba românească. In dorința lor însă de a vedea maghiarizată toată lumea, mergeau mai departe. Și aici făceau apel la sensibilitatea copilărească. Adeseori auzeam numele românesc al cutărui elev însoțit de traducerea ungurească, iar alături comentariul obișnuit: „Nu-i așa că-i mai frumos numele acesta? Nu vrei să-l schimbi pe al tău?" Dela un timp, elevul se pomenea că e strigat pe numele unguresc din ce în ce mai des, iar el răspundea la acesta pentrucă știa că pe el îl vizează. Dacă se întâmpla să fie unul mai slăbuț, se complăcea în această situație având impresia că în felul acesta câștigă simpatia profesorului și cu ea deodată nota de trecere. O declarație verbală în fața directorului, chiar fără știrea părinților, făcută de elev, încununa procedeul cu succesul dorit. Și așa se pomenea Roșu transformat în Vörös, Munteanu în Hegyesi, etc. Acesta era procedeul cel mai simpatic. Se mai întâmpla însă ca un oarecare să se pomenească, în certificat, cu numele schimbat. Părintele, dacă era un țăran, credea că așa trebue și nici prin minte nu-i trecea să reacționeze. Și acestea nu sunt decât unele din metodele unei singure instituții prin care Statul maghiar căuta să-și mărească numărul locuitorilor unguri. Spiritul acesta pătrunsese în toate instituțiile și în toate capetele ungurești. El s'a transformat în boală și sub forma unei obsesii morbide persistă și astăzi. Datorită ei numai, văd o acțiune similară la toată lumea și în special la noi.

Câtă deosebire între ceea ce făceau Ungurii în Ardeal și fac acum în Ungaria și ceea ce încearcă să facă și face Statul român?! Niște funcționari umili, îndemnați mai mult de o dragoste nețărmurită față de desmoșteniții neamului românesc, se străduesc să traducă în faptă, ici și colo în câte un caz izolat, ceea ce Statul ar fi fost chemat să realizeze în mod sistematic și după un anumit plan. Zice-se că ne-am apucat să readucem la matcă pe Românii secuizați. Dintre toate instituțiile însă, doar Biserica și-a înțeles pe deplin chemarea.

Strălucita călătorie a M. S

Până aci puținul, care s'a realizat, a urmat următorul drum: *limbă românească – lege strămoșească – conștiință națională.* Cu alte cuvinte, a început mai întâiu Școala și Armata să dea limbă românească, a venit apoi Biserica și a încercat să întărească credința strămoșească, pentruca pe baza lor să se formeze o conștiință națională. E adevărat că limba și credința pentru noi Românii au

. Regelui și a Marelui Voevod Mihaiu la Londra: Cortegiul de primire, ca 'n basme
(Clișeu „Albina" — Revista Fundațiilor Regale, București)

constituit totdeauna cele mai puternice elemente ale naționalismului. Și deci ajutând renașterea acestora, ajutam indirect formarea unei conștiințe românești în sufletul acelora, care au apucat pe drumurile înstrăinării. Insă reîmprospătarea fenomenelor sufletești – căci conștiința națională ca și limba și credința sunt fenomene sufletești – nu se poate face cu maximum de folos decât ținând seamă de ordinea în care au dispărut. Dacă privim mai de aproape fenomenul Românilor secuizați, constatăm un lucru foarte important pentru metoda noastră de lucru. Sunt destui între ei, care o spun cu oarecare mândrie că ei sunt Români, deși nu mai știu o vorbă românească. Deci avem aci o conștiință națională, deși limba s'a pierdut. Sunt apoi cazuri în care nici credința nu mai joacă un rol deosebit. Individul s'a deslegat și de aceasta în urma împrejurărilor vitrege, care i-au alungat preotul din sat și i-au dărâmat Biserica părinților. *Procesul înstrăinării îmi pare a fi urmat un drum precis și anume: pierderea limbei, apoi aceea a credinței strămoșești și în urmă a conștiinței de român.* Să fim însă bine înțeleși, nu poate fi vorba în acest proces de exclusivitate. N'a dispărut total limba, pentruca să înceapă dispariția credinței, apoi aceea a conștiinței naționale. Fenomenul s'a produs simultan, in proporții variate, păstrând ordinea preponderenței.

In procesele de refacere sufletească există o lege psihologică: se pornește totdeauna dela fenomenul care a dispărut mai recent, urmându-se calea inversă până la manifestările dispărute mai de mult. Cred că acesta ar fi fost drumul cel mai normal de reromanizare, pe care trebuia să-l urmăm. Era nevoie să se deștepte mai întâiu o conștiință națională. Mijlocul principal? Superioritate în toate

UNIVERSITĂȚII REGELE

domeniile de manifestare omenească, faţă de foştii stăpânitori: ordine, cinste, disciplină, exactitate în domeniul moral, situaţie mai bună atât pentru funcţionari cât şi pentru populaţia românească din acele locuri în cel material, unitate de muncă în cel po'itic – aci nu trebuia să existe decât un singur partid, cel românesc în faţa celui minoritar – productivitate culturală mai evidentă. Pentrucă dacă minoritarii din acele părţi au lovit cu ceva în puţina conştiinţă românească, ce s'a mai menţinut pe acolo, au lovit tot cu ceeace se opunea acestor cerinţe. Nu putem nega însă că în domeniul cultural s'a depus foarte multă muncă în această direcţie. Ea va rămânea însă fără efectul dorit dacă nu va fi însoţită de o acţ'une paralelă şi în celelalte domenii.

Conştiinţa naţională odată deşteptată, se va putea întreţine în toată frumuseţea ei prin credinţa strămoşească şi limba românească. Nu e exclusă posibilitatea unei oarecare inversări. Aceasta însă numai cu condiţia, că oricare ar fi elementul cu care se începe, el să aibă în vedere în primul rând numai şi numai deşteptarea conştiinţei naţionale. Şi din acest punct de vedere munca pe care o depune Biserica noastră şi prin ea preoţii anonimi de o parte, personalităţile înţelegătoare de alta, credem a fi cea mai nimerită. Aceasta din motivul atât de cunoscut că ea s'a identificat totdeauna şi sub toate formele cu interesele vitale ale neamului. De aceea a întoarce la ortodoxie un suflet răpit de altă lege, însemnează, mai presus de toate, un român readus în sânul neamului său.

MAGII DELA RĂSĂRIT

de G. G. STĂNESCU

Din marea mulţime a lumii păgâne, primii de care aminteşte Sf. Scriptură că au venit să se închine Pruncului născut în staulul vitelor din Vifleem, — pe lângă simplii păstori care, mâind pe câmp, ţineau strajă, noaptea, lângă turmele lor, — au fost „Magii dela Răsărit", acei învăţaţi ai Orientului îndepărtat, care călăuziţi fiind de „Steaua înţelepţilor" aduc noului născut, drept daruri, aur, smirnă şi tămâie.

In povestirile religioase, adeseori Magii sunt numiţi şi cu epitetul greşit de „Regii dela răsărit". Primul care i-a numit „Regi", a fost scriitorul Bisericesc Tertulian. Dela el s'a familiarizat tot mai mult această denumire, iar începând cu secolul al VI, a devenit generală.

Dacă într'adevăr Magii ar fi fost „Regi", atunci evanghelitul Mateiu nu ar fi lăsat acel fapt neamintit în evanghelia sa. Credinţa că ei au fost „Regi", s'a luat prin împrejurarea, că ei fiind sfetnicii regilor, educatorii vlăstarelor regale, cuvântul lor cântărind mult în afacerile statului, aveau rangul unui principe, locuind în palatul regal. Dar mai probabil e, că avem de afecere cu un reflex al Psalmului 71 şi cu cele cuprinse la Isaia (60, 10—11), unde se vorbeşte de împăraţii, care vor aduce daruri şi se vor închina Pruncului.

Numele de „Mag" se dădea preoţilor Magilor, Perşilor şi Caldeilor, care pe lângă teologie, se mai ocupau şi cu astrologia şi cu ştiinţele naturale şi care se distingeau printr'o erudiţie mare.

La 1134, Hildebert din Tours i-a numit „Sfinţii dela Răsărit" denumire pe care Biserica apuseană a tolerat-o.

Cât priveşte numărul Magilor, tradiţia aminteşte totdeauna de trei. Cei mai vechi părinţi Bisericeşti nu amintesc nimic de numărul lor. Primul care face aluzie la numărul de trei, a fost Origen. In toate picturile vechi bisericeşti avem totdeauna trei Magi care vin de se închină lui Iisus. Excepţie face fresca din catacomba San Pietro e Marcellina din Roma şi cea din Santa Domitilla. La primul sunt reprezentaţi doi Magi, al doilea, patru. Dar acest lucru probabil că a fost făcut de artiştii respectivi, din punct de vedere al simetriei. Deasemenea nu este exclus, că numărul de „trei", care obvine în toate legendele şi povestirile biblice să fie luat dela faptul, că Pruncul Iisus a primit ca dar: au, smirnă şi tămâie. Dar sunt şi cazuri când avem picturi chiar cu şase Magi, iar în tradiţia siriană, se vorbeşte de 12 Magi, închinători ai lui Hristos.

Cu numele de Bithisarea (Patissa), Melchior şi Gathaspa, nume dat Magilor, ne întâlnim pentru prima oară în „Excerpta Latina Barbari" din secolul VI, şi nu cum s'a crezut multă vreme în „Collectanea et Flores", izvor din care s'a inspirat Beda venerabilul în scrierile sale. Numele de Gaspar, Melchior şi Baltazar, nume care azi sunt cunoscute de toţi, au fost menţionate prima dată în „Liber Pontificalis Eclesiae Ravennatis" a lui Agnellus, un istoriograf al secolului al IX-lea. Din veacul al XII-lea, arta bisericească i-a înfăţişat ca pe reprezentanţii celor trei strămoşi ai neamului omenesc de după potop. Aşa Melchior este înfăţişat cu barbă lungă, căruntă şi reprezintă pe urmaşii lui Iafet (Europa), a adus ca dar: aur; Gaspar este tânăr, cu păr roşcat, e reprezentantul semiţilor (Asia), aduce ca dar tămâie; iar Baltasar, de co-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Lângă leagăn

loare brună, cu barbă plină, reprezintă pe urmaşii lui Cham (Africa) şi a adus: smirnă.

Despre darurile aduse Mântuitorului sf. Irineu se exprimă (în opera sa „Adversus Haereses lib. 3“, pe la 190), în felul următor: „Prin darurile lor, au căutat Magii să arate cine a fost acela la care s'au închinat ei. I-au adus smirnă, fiindcă trebuia să moară pentru neamul omenesc, aur, fiindcă El este Regele împărăţiei fără sfârşit, şi tămâie, fiindcă este Dumnezeu“.

In ce priveşte originea Magilor, nu se poate arăta cu precizie locul de unde au venit ei, căci sub „Orient“, înţelegeau scriitorii bisericeşti tot pământul ce se afla spre răsărit de Palestina. Deci undeva în Arabia, Persia sau Caldeia, trebuie căutată patria lor.

Apologetul Iustin Martirul şi Filosoful (în „Dialogul cu iudeul Trifon“) spunea că Arabia a fost patria lor; Origen susţinea că din Calcedonia au venit să se închine Domnului, iar în fine alţii credeau că undeva în Persia au trăit aceşti învăţaţi ai Orientului. Mai aproape de adevăr pare a fi ipoteza lui Origen, căci ştiut este că în Calcedonia a înflorit astronomia şi astrologia. Deasemenea cei din Calcedonia ştiau, că poporul lui Israil aştepta să i se nască un mare rege. Că popoarele din părţile răsăritene ale lumii aşteptau venirea unui mare „Rege“, care va domni în părţile vestice ale ţării lor, ne vorbesc şi istoricii romani Tacitus şi Luctonius. Aşa primul (în Histor. V, 13) spune: „Mulţi erau ferm convinşi, că în cărţile preoţeşti e cuprinsă prevestirea, că în acel timp Orientul va deveni puternic şi că bărbaţi din Iudeea vor pune mâna pe domnia lumii“; iar al doilea (în Vita Vespasian, c. 4) observă: „Intreg Orientul era familiarizat cu vechea opinie păstrată prin tradiţie, că bărbaţi din Iudeea îşi vor însuşi domnia lumii“.

După închinarea din Vifleem, Magii vestiţi fiind să se întoarcă pe altă cale în patria lor, dispar din istorie.

Un manuscript al secolului XV, care se păstrează la München, spune, că atât Magii cât şi supuşii lor, au fost botezaţi de Apostolul Toma, care a sfinţit pe cei „Trei Regi“ de episcopi.

Cât despre timpul când au venit Magii să se închine lui Iisus, iarăşi nu suntem tocmai în clar. Aşa cea mai veche armonie a evangheliilor, compusă de Tatian pela 175 şi cunoscută sub numele de „Diatessaron“, ne spune că Magii au sosit la Betleem după ducerea Pruncului la templul din Ierusalim. Şi dacă Tatian nu a greşit, atunci mai uşor putem înţelege pentruce Irod a poruncit să fie ucişi toţi copii de gen masculin care erau mai

Naşterea Domnului
(Dintr'o Psaltire nemţească din veacul 13)

mici de 2 ani. Dacă am presupune, că Magii au venit înainte de închinarea Domnului, nu putem înţelege din punct de vedere psihologic pentruce a întârziat Irod cu executarea planului său de a pierde pe Iisus.

In anul 1158, când Frederic Barbarossa asediă Milanul, cetăţenii acelui oraş, de frica viteazului Hohenstauf au ascuns în „Basilica Regum", trei sicrie cari după părerea unanimă a acelor timpuri conţineau moaştele celor trei Magi, moaşte pe care să le fi adus din Constantinopole, Episcopul Eustrogin I. Cu toată precauţiunea milanezilor, moaştele ajung la 1162 în mâna lui Barbarossa, care le împărţi la feluriţi episcopi. In 23 Iulie 1164, arhiepiscopul Coloniei, Rainald von Dassel, le aşeză în mod solemn în Biserica Sf. Petru din acel oraş. Aci zac presupusele moaşte ale celor trei Magi, împreună cu relicviile St. Felix şi Nabor şi ale lui Grigore de Spoleto, în aşa numitul „dulap al celor trei sfinţi", o capodoperă executată în aur şi email, între anii 1175—1215.

Cultul adus celor trei Magi luă un mare avânt de aci înainte. Până în secolul XVIII, pelerinagiile făcute la Colonia, la Biserica Sf. Petru, erau foarte frecvente. Insuşi împăraţii germani obişnuiau, ca după încoronarea lor dela Aachen, să pelerineze la Colonia, ca să se închine în faţa dulapului sfânt.

Pentru rapiditatea şi exactitatea cu care s'au îndreptat cei „Trei Regi" spre Betleem, au fost socotiţi în evul mediu, drept patronii drumeţilor, iar multe ospătării îşi luară numele: „La cei trei Regi", „La Arab"; „La Stea", „La coroana de aur", etc. Mulţi pelerini şi cruciaţi, tot din aceleaşi consideraţiuni, îşi adoptară numele câte unui din cei trei Magi şi se obişnuia, că atunci când plecau spre drumuri necunoscute, să se citească din când în când „Missa de tribus Magis pro iter agentibus".

Din aceste câteva exemple putem vedea că s'a păstrat o vie amintire primilor închinători ai lui Hristos.

WEIMARUL

de Preotul FL. MUREŞANU

„Weimar, dir fiel ein besonderes Loos
Wie Bethleem in Iuda, klein und gross!"
(Goethe)

Contemporanii lui Goethe, trecători sau zăbovitori prin Weimar, n'au lăsat despre el decât cuvinte puţin măgulitoare.

Weimar: Statua lui Goethe şi Schiller

Pe atunci nu era, într'adevăr, decât un mic port pe râul Ilm. Zidurile grele ce-l înconjurau ca şi pe toate reşedinţele principilor din evul mediu, nu-i îngăduiau să crească şi să răsufle liber.

Il huleau că nu are decât o stradă accesibilă vehiculelor, aceea care leagă castelul cu poarta mare. Alături — hârtoape şi viaţă mocnită la umbra zidurilor.

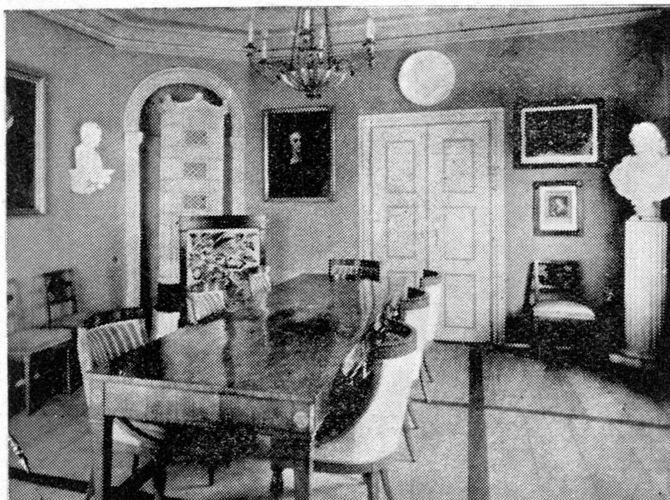
Goethe însă stabilit în Weimar din 1776, pe care l-a ales cuib al iubirii şi hodinei sale, a simţit că în jurul geniului său şi a celor ce vor veni să-i ţină tovărăşie — dar mai ales în jurul amintirii lor — se va polariza odată, se va zidi şi va rămânea peste veacuri faima Weimarului aşa cum dăinueşte amintirea sfântă a celei mai mici dintre cetăţile Iudeei, dobândită nu prin ziduri nepătrunse, nici palate de cleştar sau biruinţe de arme, ci prin pomenirea unei peşteri care a încăput întru sine pe Cel neîncăput, cum au spus proorocii.

Vifleemul este cunoscut şi de pruncii cei mai necunoscători. Ei, an de an îi rostesc numele pe limba priceperii lor şi făuresc în jurul ieslei din Vifleem lumile celei mai curate simţiri pentrucă acolo s'a născut Mântuitorul Isus, Fiul lui Dumnezeu care Duh şi Adevăr este.

Dar pogorându-ne de pe acest plan al divinului, cel ce voieşte, poate citi în stihurile lui Goethe închinate Weimarului, tâlcuirea unui mare adevăr.

Şirul principilor de Weimar cu toate armu-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Weimar: cameră din casa lui Schiller

rile şi armatele lor; cu toată puterea zidurilor ce le-au ridicat în jurul Weimarului, n'au isbutit să-l înalţe deasupra hulei — pentrucă numai *Duhul* şi *adevărul* este cel ce zideşte fără să se mai poată dărîma, înalţă fără cădere şi creşte fără scădere.

Ceeace cheamă azi în Weimar miile de vizitatori şi-i duce faima peste depărtări este duhul lui *Goethe, Schiller, Liszt* şi a lui *Wieland* care tot aci la Weimar, unde s'a întâlnit cu Napoleon cel Mare, şi-a avut ultima locuinţă.

Duhul acestor elite ale frumosului şi adevărului te întâmpină la porţile de mult dispărute ale Weimarului şi te cheamă ca şi spre sanctuare de liturghie spre locurile cari le ţine neştearsă trecerea pe acest tărâm.

Aşezările încântătoare de pe malurile Ilmului, aspectul de Capitală, alee ispititoare, un teatru imposant, şcoala superioară de arhitectură, muzeele, biblioteca pe care le-ar râvni şi le poate invidia orice capitală, ca şi celelalte aşezăminte printre cari totuşi abia se rătăcesc patru turle de biserici, la o populaţie de cincizeci de mii, toate acestea nu sunt baricade care să te poată reţine, nici chiar istoricele berării în cari şi-au alinat setea principi şi împăraţi. Alte chemări tainice nu îţi dau hodină inimii care începe să se svârcolească în coşul pieptului de îndată ce ai apucat în strâmtoarea unor ulicioare discrete care îţi scot în faţă un luminiş. Printre arbori îmbătrâniţi, la poalele unei costişe, ferită de alte aşezări, îţi apare o miniatură de casă sau o casă poesie: *e Goethes Gartenhaus*, una din iubirile lui dela Weimar.

Această căsuţă cu grădina din jurul ei a cumpărat-o Goethe în 22 Aprilie 1776 cu 600 de taleri. A amenajat-o după gustul său, la parter bucătărie şi sufragerie. Pe aceiaşi suprafaţă, la etaj, avea camera de primire, de lucru şi dormitorul — toate ca în basmele cu pitici. In camera de lucru, într'un colţ, un pupitru înalt, iar lângă el un scaun ciudat căptuşit, care aduce a un fel de şea: e masa şi scaunul de lucru a lui Goethe.

Timp de şase ani de zile a locuit în această căsuţă. Aci a vorbit el în minunatele sale versuri, cu copacii ce se apleacă acum bătrâni peste alee, peste laviţa de piatră, locul convorbirilor sale cu păsările, cu amurgul şi aurora care zâmbeau şi se furişau printre ramuri.

Pentru el şi muzele lui această casă era destul de încăpătoare — anturajul prietenilor dinafară l-au izgonil în saloanele unei case în oraş, de unde se furişa la căsuţa lui din grădină oridecâte ori putea prinde câte un prilej.

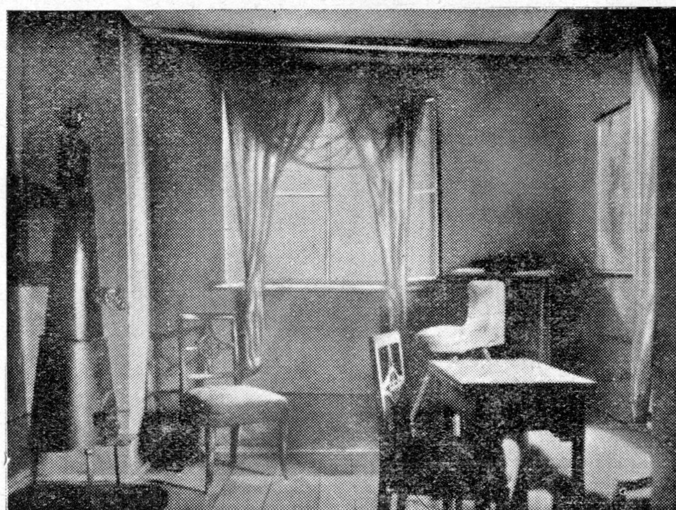
Pe aleea „dinspre pietre" s'a plimbat pentru ultima dată în 20 Febr. 1832. O lună mai târziu, la 22 Martie s'a stins în casa din oraş, unde evident că nu avea lumina căsuţei sale din grădină, lumină pe care o dorea, dorinţă cu care a murit pe buze, şoptind: *mehr Licht!* — cuvinte devenite oarecum celebre.

Al doilea loc de pelerinaj în Weimar este *„Schillerhaus"* — casă pe care a cumpărat-o Schiller, a folosit-o prea puţină vreme şi aci şi-a dat obştescul sfârşit.

In convorbirile lui cu Goethe, al cărui tovarăş de muncă a fost la conducerea teatrului din Weimar, adeseori aducea vorba despre casa lui de a cărei achiziţie era aşa de bucuros.

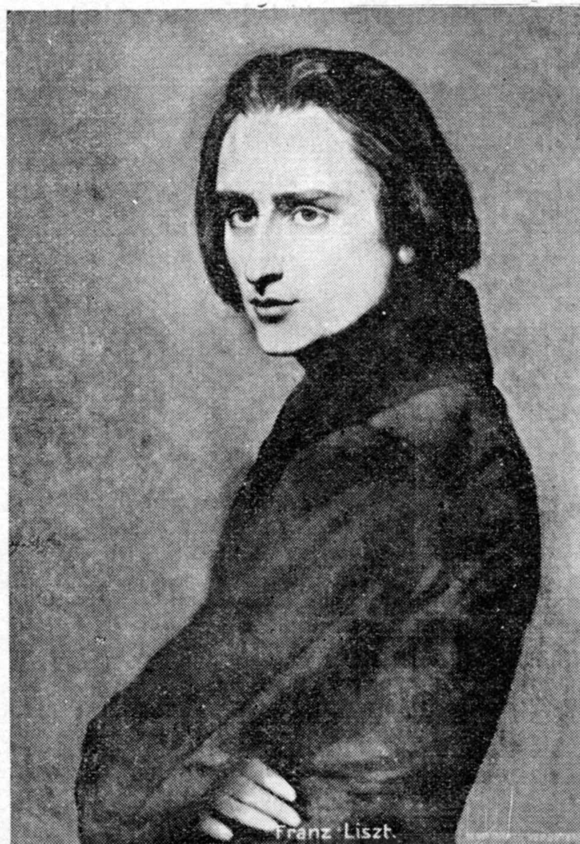
Boala care îi rodea, fără iertare, plămânii, o îndura cu mai uşoară resemnare ştiindu-şi copiii şi soţia pe vatra lor.

Din această casă şi-a rezervat pentru sine toată mansarda ca să nu turbure pe nimeni şi să nu fie conturbat. Soţia şi copiii locuiau etajul, iar subsolul era ocupat de servitori şi gospodărie.

Weimar: camera de lucru a lui Goethe

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Schäffer: List la 26 de ani

Mansarda acestei case a fost de faţă la dăltuirea în creerul şi inima lui Schiller, a neperitoarelor sale opere: Wilhelm Tell, Braut von Messina, Huldigung der Künste şi Demetrius. Aci şi-a dat cel din urmă obol ţărânei, dar duhul său sublimat în gânduri de adevăr şi frumos este de faţă, te înfiorează şi te face să păşeşti cu grije ca şi pe lângă sanctuar. In camera în care s'a stins, cercetătorii anină din vreme în vreme câte o cununiţă de flori care se topesc şi ele aşa cum s'a topit lutul fiinţei lui Schiller la început de Florar ziua 9 a anului 1805.

Amintirile acelor două glorii ale Weimarului completează în triloghie cu acele despre *Liszt*.

In camera de concert a casei lui Liszt, când vezi totul aranjat ca şi pentru o audiţie: pianul care a scos acorduri cereşti la atingerea degetelor lui Liszt, văzându-l deschis — aştepţi ca bătrânul cu pletele albe căzute peste umeri, să se dea jos din cadrul de pe perete şi să se aşeze la pian... Aştepţi în tăcere de catedrală... şi concertul nu mai începe.

Cele două camere de alături sunt ciorchine de amintiri, cadouri de mare preţ, din toate colţurile lumii — şi dela sultani, sunt semne şi dovezi de răsfăţare a marelui *Liszt* pe care opera din Weimar l-a avut la pupitru şi oraşul l-a avut ca cetăţean al său.

Dacă urmele lui Goethe, Schiller şi Liszt, sunt preţioase pentru oricine — călătorul ortodox întâlneşte aci o amintire de preţ în plus. Epoca de avânt şi înflorire a Weimarului se leagă într'o foarte bună parte de o ortodoxă, Arhiducesa Maria Pavlowna, fica ţarului Alexandru, născută la Petrograd în 1786 şi adormită în 23 Iunie 1859 aci la Weimar.

A venit aici în 1804 ca soţie a principelui Karl Friedrich de Saxa Weimar-Eisenach. Amintirea ei a trecut în legendă. Ţi-se spune dintru început că a venit cu o avere fabuloasă pe care a cheltuit-o pentru înfrumseţarea Weimarului. A întemeiat aşezăminte de cultură, muzeu, bibliotecă şi diferite colecţiuni; s'a apropiat de inima supuşilor prin aşezăminte de binefacere. A fost cea mai iubită arhiducesă, începând dela naţia de jos până la elitele ţinutului Weimar. Pentru cei al căror leagăn a fost atins de aripa muzelor a pus la dispoziţie „o cameră a poeţilor" în palatul de reşedinţă al principilor.

A mai adus însă odată cu sine, Maria Pavlowna nu numai bogăţia materială ci şi bogăţia sufletului ortodox. A descins la Weimar înconjurată de o numeroasă legaţie rusească şi *de un cor bisericesc*.

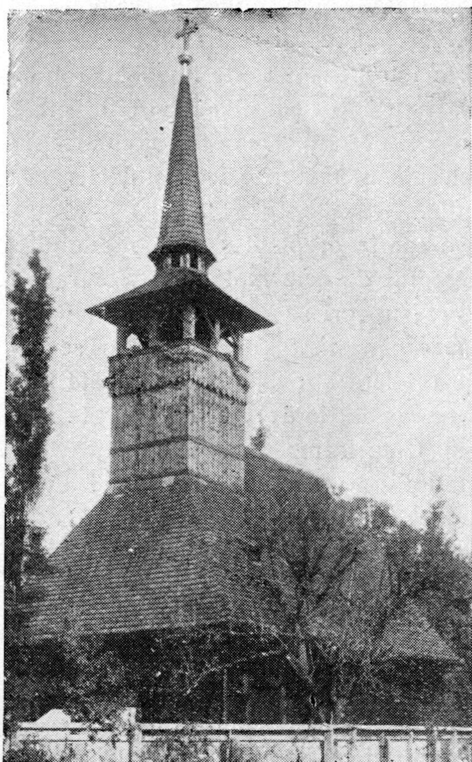
Legaţia a fost instalată în casa cavalerilor, azi casa Frau v. Stein şi tot acolo, printre cele dintâi lucruri a întemeiat o *capelă ortodoxă* care a trăit până în 1913 când s'a desfinţat Legaţia.

Populaţia Weimarului este aproape în unanimitate de confesiune evanghelică-luterană — totuşi în cimitir te surprinde mulţimea crucilor de rit ortodox lucrate în metal. Există o parte unde fac de veghe numai şiruri de cruci azi îmbătrânite şi cu slovele roase de vreme: sunt membrii coloniei ruseşti ortodoxe cari se odihnesc în metropola artistică a Turingiei.

Fürstengruft-ul unde se păstrează sarcofagiile lui Goethe, Schiller şi a principilor de Weimar, unde ocupă un colţ şi Maria Pavlowna alături de soţul ei, este tot opera sa, plănuită după model rusesc-ortodox, dar pe care dorinţă i-a împlinit-o fiul său Karl Alexander.

Deasupra acestui cavou, loc de neîntrerupt pelerinaj, străjueşte şi astăzi crucea ortodoxă.

Te zidesc nespus de mult mărturiile ortodoxiei pe care le întâlneşti într'o lume aproape exclusiv protestantă, şi mai mult, via amintire care se transmite din tată în fiu despre seraficele slujbe ortodoxe, cari au înălţat, multă vreme, la Weimar miros de bună mireasmă duhovnicească, drept slăvire Bunului Părinte Ceresc.

Biserica Internatului ort. rom. din Beiuș

DE CRĂCIUN

de I. V. SPIRIDON

E mult de-atunci... Trăia și mama și Moș Crăciun era mai darnic,
Iar jos pe vatră 'ntins zăbunul nicicând nu-mi aștepta zadarnic...
Atunci Moșneagul — teroarea copiiilor și bucuria —
Mă asculta cum știam spune pe dinafară poezia,
Și-i întreba pe toți ai casei de-am fost cuminte 'ntotdeauna
— Mă urechiase findc'odată furasem cârja dela Buna...

E mult de-atunci... Trăia și mama, iar Moș Crăciun venea și dânsul;
Știa ce vreau și 'ntotdeauna știa cum să-mi aline plânsul.
Odată — cea din urmă dată când mi-am găsit umplut zăbunul,
Când mi-a adus și nuci și zahăr și haine nouă Moș Crăciunul,
Mi-aduc aminte ca acuma, — am luat în mână-o jucărie
Și 'ntr'un picior săltând, cu ochii strălucitori de bucurie,
M'am asvârlit la mama 'n brațe ca s'o sărut cum se cuvine,
Să caut și 'n ochii-i fericirea care-o simțeam svâcnind în mine,
Dar când i-am întâlnit privirea, ca dup' un basm de Cosânzene,
Ochii ei mari — hambar de noapte — striveau o lacrimă 'ntre gene...
..Gândea la alte vremuri... Vremuri când aștepta și ea senină
Pe Moș Crăciun să i s'arate cu traista lui de-apururi plină...

E mult de-atunci... S'a dus și mama și Moșul a uitat să vie,
Iar eu frământ în noaptea asta icoane din copilărie...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

VITRINA CĂRȚII

CRONICA LITERARĂ

Prof. I. Mateiu: LEGĂTURILE LUI I. I. C. BRĂTIANU CU TRANSILVANIA. Extras din: „Conferințele Extensiunii Academice", III. 1937–38); Cluj, 1938, 16 p.

Câți cunosc legăturile lui Ionel Brătianu cu Transilvania? D-l prof. univ. Dr. I. Mateiu le arată aici documentat, senin, cu multă iubire de adevăr și nespus de frumos.

Impresiile directe și multiple culese de d-sa în cuibul Brătienilor dela Florica pe deoparte, informațiile personale și *Memoriile inedite* pe cari i le-a pus la dispoziție acest ctitor de țară până era în viață pe de altă parte, i-au înlesnit d-lui prof. Mateiu rotunjirea unei monografii revelatoare în această chestiune.

Căminul dela Florica era un focar de ardelenism impetuos nu numai prin bisericuța din Albac, așezată cu cinste acolo, și prin atâtea obiecte de preț cari aminteau membrilor acestei ilustre familii de Ardealul mucenic, ci mai cu seamă prin dorul aprins după provincia de peste munți pe care-l nutreau Brătienii.

Din numeroasele mărturii ale ardelenismului lui Ionel Brătianu, reținem câteva.

Ionel Brătianu se urca ades pe culmile carpatine, căci „din înălțimea lor evocatoare – mărturisește dânsul – mai limpede și mai impunător ca de oriunde, mi s'a arătat *unitatea* Țării și a neamului nostru și, din orice călătorie pe culme, m'am reîntors cu dorul sporit al integrității lor."

Pe vremea stăpânirii unguerești, Ionel Brătianu a încheiat un acord cu șefii celorlalte partide, hotărând ca, pe viitor, cauza Românilor ardeleni să fie ridicată deasupra luptelor politice interne.

In timpul neutralității, el a declarat neted ambasadorului austro-ungar din București: „Nu putem admite ca Transilvania să fie a altora decât a noastră". Voia lui s'a împlinit.

Monografia d-lui prof. Mateiu sfârșește aci. Legăturile de după 1918 ale lui Ionel Brătianu cu Transilvania, nu sunt cuprinse într'ânsa. Aceasta pentru a fi cât mai obiectiv în aprecierile d-sale.

Un amănunt impresionant și inedit: Ionel Brătianu a citit monografia d-lui prof. Mateiu. Ea a fost alcătuită înainte de moartea marelui bărbat de stat. Autorul a păstrat-o până în 25 Noemvrie 1937, când împlinindu-se 10 ani dela moartea lui Ionel Brătianu, a utilizat-o ca conferință comemorativă.

E o lucrare fermecătoare.

GR. T. M.

Ilie N. Lungulescu: DREPT ŞI DREPTATE. Fundaţia pentru Literatură şi Artă „Regele Carol II", 1938, pag. 170, preţul 60 lei.

Lucrarea aceasta datorită distinsului prim-procuror dela Curtea de Apel din Timişoara este o foarte interesantă critică şi cel mai aspru rechizitor ce se poate face dreptului şi dreptăţii omeneşti. Justiţia, spune D-sa, este smulsă din adâncurile nepătrunse ale conştiinţei. Dar odată smulsă din aceste adâncuri insondabile, ea este sortită unei întreite tragedii: a identificării, a legalizării şi a distribuirii ei.

E tragică soarta Justiţiei, pentrucă nu se poate defini, nu se poate identifica. Definiţiile ce se dau dreptului variază după timp, după loc şi după oameni şi toate laolaltă nu ne pot spune: ce este justiţia în sine? Avem o nesfârşită gamă de definiţii pentru una şi aceeaş noţiune şi nici una nu o cuprinde în integralitatea ei (p. 17). De aci tendinţa de a exprima esenţa dreptului de unii prin intuiţie, de alţii prin negaţie – arătând ceeace nu este – şi de alţii prin simbol – cumpăna, spada, fecioara legată la ochi. Neputându-se defini, justiţia se aseamănă omului fără nume, ce nu-şi poate impune prezenţa, lipsindu-i identitatea (p. 64).

E tragică soarta justiţiei şi când ţine să se transpună în legi, să se legalizeze. Legea este o exprimare imperfectă a dreptului; ea nu creează, nu cuprinde, nici nu epuizează dreptul, ci-l exprimă şi-l simbolizează. Legea e „degradarea dreptului". Cu cât se fac şi există mai multe legi şi coduri, cu atât dreptul e mai firav, mai fără vlagă. Adevărata justiţie poate uşor evada din temniţa număroaselor texte de lege. Cu cât legalitatea se întemeiază pe mai multe texte şi paragrafe de legi, cu atât se depărtează mai mult de „splendorile dreptului" (p. 70). „Dreptul real faţă de dreptul legal, se găseşte într'un raport de inversă proporţiune" (p. 76). Există o neîncetată evoluţie creatoare; evoluiază şi dreptul. De aceea dreptatea nu poate fi imobilizată în texte de lege şi deci suferă o nouă tragedie.

Tragică e soarta dreptăţii şi prin modul distribuirii ei. Dreptul de cele mai multe ori nu se dă fără a se cere; uneori se smulge chiar cu forţa. „Justiţia nu se capătă fără judecători, nu se capătă de multe ori fără avocaţi, nu se capătă fără dovezi şi nu se capătă fără... arginţi, recte fără timbre" (p. 78). Câte forme nu se cer pentru cunoaşterea faptului ce se judecă şi a legii după care să se judece? Cu drept cuvânt forma a ajuns fetişul justiţiei, abisul, monstrul ce înghite fiinţa dreptului (p. 86).

Prin urmare, dacă „justiţia suferă jugul unei triple tragedii care o întunecă, o scoboară, o degradă şi nu arareori o nimiceşte, concluzia nu e decât una şi anume: Că ea realmente şi în sensul absolut al cuvântului nu se află în lege ci în conştiinţă, nu se găseşte în drept ci în etică şi în religie, nu-şi are în sfârşit sursa în om, ci în Dumnezeu" (p. 88).

Justiţia se află în conştiinţa religioasă şi morală a omului. Are aceeaş esenţă şi aceleaşi caractere transcendente ca şi morala şi religia. Desrădăcinată din conştiinţă ca să o definim, să o legalizăm şi să o distribuim, ea suferă o întreită tragedie.

Iată mărturisiri de o excepţională valoare. Faptul că opera d-lui Lungulescu este premiată de Fundaţiile Regale, ne scuteşte de-ai mai aduce alte elogii.

Il. V. FELEA

CRONICĂ INTERNĂ

P. S. S. Episcopul Vasile Stan

P. S. S. ARHIEREUL VASILE STAN a fost ales de Congresul Naţional-bisericesc episcop al Maramurăşului. Ştiinţa, experienţa, blândeţea şi bunătatea părintească a P. Sfinţiei Sale l-au indicat de mult să fie purtător de cârjă şi coroană arhierească. Maramurăşul primeşte de arhipăstor pe un adevărat părinte, pe omul chemat să desfăşure acolo o misiune istorică de ordin religios, moral şi naţional.

Suntem siguri că va fi la înălţimea chemării. P. Sfinţitul Vasile este născut din părinţi necăjiţi dar harnici, – moţi dela Sohodol, cari se îndeletniceau cu lucrarea şi vânzarea pănurei pentru cioareci prin oraşele şi satele Munţilor Apuseni. Tatăl P. Sf. Sale ni se pare că a fost ultimul maestru care confecţiona cioareci pentru bătrânii nostri părinţi şi preoţi de lege veche.

Grea a fost munca părinţilor; grea şi exemplară a fost sârguinţa şi purtarea fiului, care acum este chemat să păstorească peste un popor tot aşa de bun şi amărit,

ca şi cel din Munţii Apuseni. Cunoaşte de aproape mizeria şi nevoile lui, pentrucă in mijlocul lor a crescut.

P. Sfinţitul Vasile va fi pentru Maramurăş o binecuvântare, pentrucă este o bunătate de om şi de păstor duhovnicesc. Poporul nostru spune despre oamenii buni, că poţi să-ţi lecueşti rănile cu ei. Iată ce credem şi mărturisim despre arhiereul V. Stan. Maramurăşul se va mângăia şi işi va lecui multe răni prin vorba dulce şi părintească a P. S. Sale.

Dumnezeu să-i ajute, întru mulţi ani!

CONGRESUL „FRĂŢIEI ORTODOXE ROMÂNE". In zilele de 26, 27 şi 28 Noemvrie Târgul Murăş a îmbrăcat haină de mare sărbătoare. In falnicul oraş depe malul Murăşului, s'au intrunit, pentru a cincea oară de când a luat fiinţă Forul, floarea intelectualităţii noastre ardelene înfrăţită cu o mare mulţime de ţărani din comunele din jur. Serbările dela Murăş au fost cinstite şi de astădată de ierarhii dreptcredinciosului nostru popor de dincoace de Carpaţi.

In după amiaza primei zile, s'a ţinut în sala de şedinţe a Primăriei, consiliul general al „Frăţiei", condus de valorosul său preşedinte, savantul academician, Sextil Puşcariu, de faţă fiind Prea Sfinţia Sa Episcopul Vasile al Caransebeşului, cât şi ceilalţi mari demnitari ai Forului. După salutul d-lui Preşedinte Puşcariu şi a caldelor cuvinte rostite de Prea Sfinţitul Vasile, s'a intrat în ordinea de zi, discutându-se diverse probleme de actualitate, din multele şi marile preocupări ale „Frăţiei".

După terminarea discuţiilor, membrii FOR.-ului s'au indreptat spre măreaţa catedrală, unde după Vecernie, s'au mărturisit cu toţii.

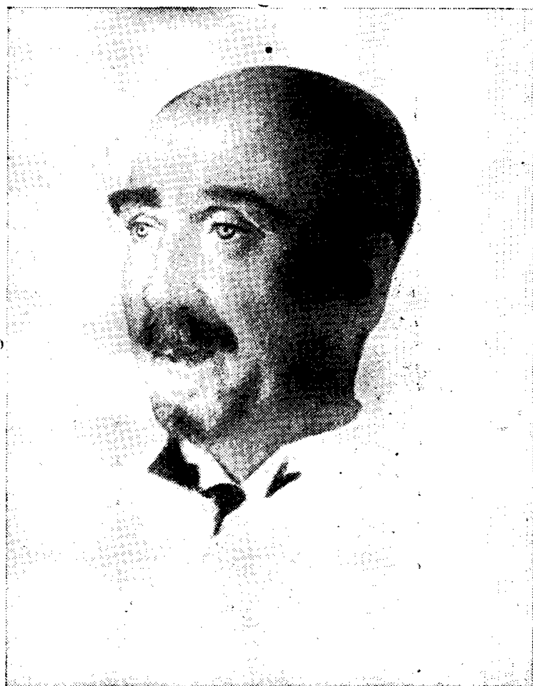
In dimineaţa zilei de 27 Noemvrie, s'a săvârşit Sf. Liturghie de către un sobor de opt protopopi şi doi diaconi, în frunte cu Prea Sfinţiile Lor Episcopul Vasile al Caransebeşului şi Nicolae al Clujului. După predica zilei rostită de iscusitul cuvântător bisericesc, care este Vlădica Nicolae Colan, a urmat împărtăşirea credincioşilor intelectuali şi ţărani, membri ai Forului, sf. Cuminecătură fiindu-le dată de către Prea Sfinţitul Episcop Vasile.

D. Ioan Petroviciu

La orele 12, în sala festivă a primăriei, sală care s'a arătat neîncăpătoare pentru marea mulţime a celor regimentaţi în cadrele „Frăţiei", în faţa celor doi Episcopi, a autorităţilor locale şi a delegaţiilor diferitelor societăţi culturale, d-l Preşedinte Sextil Puşcariu, cu vorba-i cunoscută, a rostit o conferinţă bogată în evocări, trecând în revistă toate problemele mai însemnate ale neamului românesc, insistând mai ales asupra unuia, care ne-a umplut inima de bucurie, făcând elogiul noului ierarh dela Episcopia Maramurăşului, Prea Sfinţia Sa Vasile Stan-Răşinăreanul, şi a altor două, care în schimb ne-au copleşit durere în sufletele noastre: figura majestoasă a Reginei Maria şi a poetului Octavian Goga.

Remarcabile cuvântări a mai rostit cu acest prilej Prea Sfinţia Sa Episcopul Lărărescu, în numele Inalt Prea Sfinţitului Mitropolit Nicolae Bălan şi a celorlalţi Arhierei ardeleni; Dr. Aurel Baciu, preşedintele cercului protopopesc al Murăşului; părintele protopop stavrofor Ştefan Rusu, care aduce salutul Bisericii ortodoxe; părintele protopop Pop, în numele Bisericii unite; Consilier eparhial Dr. Vasile Sava, în numele Societăţii Naţionale a Femei-

D. Sextil Puşcariu, preşedintele Frăţiei Ortodoxe Române

BCU Cluj / Central University Library Cluj

lor ort. rom. din Cluj; D-na Roşca în numele Femeilor Române din Târgu-Murăş; Dr. Petre Roşca, în numele Ţinutului Murăş; d-l General Georgescu, în numele armatei; d-l Puţureanu în numele justiţiei; d-l Colonel Dimitriu, prefectul judeţului Murăş, în numele judeţului; d-l General Dr. Curta, primarul municipiului, în numele oraşului; Dr. Eugen Nicoară, în numele „Străjii Ţării"; d-l Dr. Creţu în numele corpului didactic secundar; inspector Puiu în numele învăţământului primar; prof. Bozdog în numele Astrei şi prof. Lupşa în numele Ligii Culturale.

După masă la orele 4 a avut loc conferinţa d-lui prof. Ion Petrovici, despre: „Personalitatea lui Octavian Goga", iar la orele 6 a urmat un concert religios dat de corul catedralei din Tg.-Murăş, un quartet executat de profesorii Conservatorului din Tg.-Murăş; corul ţărănesc al comunei Deda şi un concert la orgă, executat de profesorul Zsizsmann dela Conservatorul din Cluj.

In ziua a 3-a după Sf. Liturghie săvârşită de un sobor de protopopi şi preoţi, s'a ţinut tot în sala festivă a Primăriei, ultima şedinţă a congresului. După cuvântul de deschidere al d-lui Preşedinte Puşcariu, a luat cuvântul d-l Dr. Ion Mateiu, secretarul general al Forului, care a citit raportul general de activitate a „Frăţiei" pe timpul dela 1933-1938. Congresul în unanimitate a votat Moţiunea prezentată adunării de d-l Dr. Mateiu. Ultimul a vorbit Prea Sfinţitul Vasile al Caransebeşului.

Toate discuţiile celor trei zile, s'au desfăşurat într'o caldă atmosferă de adevărată frăţietate ortodoxă şi românească.

G. G. S.

SFINŢIRI DE BISERICI NOUI se fac mereu în tot cuprinsul Ardealului. Unele mai frumoase decât altele. Aşa s'au sfinţit în timpul din urmă, adevărate catedrale, la Diciosânmartin şi la Cugir de I. P. S. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, apoi la Gherla şi Turda de P. S. S. Nicolae al Clujului. In curând aşteaptă târnosirea şi biserica din Bistriţa.

Dacă viaţa religioasă şi morală ar progresa în România în acelaş ritm, în care progresează zidirea, renovarea şi îmfrumseţarea bisericilor şi a mănăstirilor, am avea toate motivele să credem că trăim o adevărată epocă de renaştere spirituală, asemănătoare vremilor voevodale brâncoveneşti.

D-L LUCIAN BLAGA şi-a inaugurat cursurile catedrei de Filosofia culturii dela Universitatea din Cluj, vorbind despre: Criza spiritualităţii europene şi rolul viitor al sud-estului european. D-sa a făcut constatarea durereasă că „spiritul, arta, cultura nu au clipe prea bune nicăeri" – în Europa. Pretutindeni întâlnim o criză a spiritualităţii.

In schimb D-sa prevede un viitor strălucit pentru culturile populare din sud-estul european. Popoarele acestea nu se pot gândi la expansiuni teritoriale şi imperiale. „Lor le este hărăzită cealaltă expansiune, singura în stare de a mai umple cugetele de o legitimă mândrie, cea mai frumoasă dintre expansiuni: expansiunea spre cer."

CONGRESUL ASOCIAŢIEI CLERULUI „A. ŞAGUNA" în anul acesta s'a ţinut la Timişoara, sub preşedinţia P. C. S. părintelui iconom stavrofor Dr. Gh. Ciuhandu, în prezenţa P. P. S. S. episcopilor Andrei al Aradului şi Vasile al Caransebeşului, a delegaţilor celorlalţi P. S. ierarhi şi a tuturor delegaţilor secţiilor eparhiale.

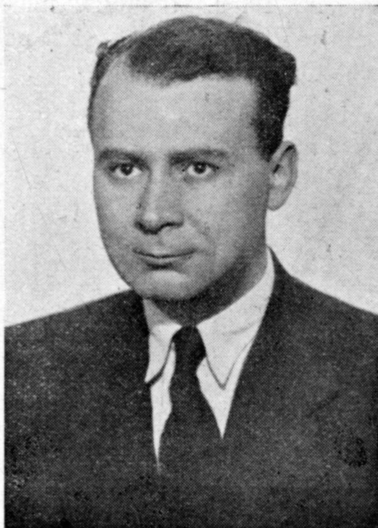
Din programul bogat în cuvântări şi discuţii înălţătoare menţionăm:

Predica magistrală despre iubire şi jertfă rostită de P. S. S. episcopul Andrei la sf. Liturghie servită în biserica din cartierul Iosefin;

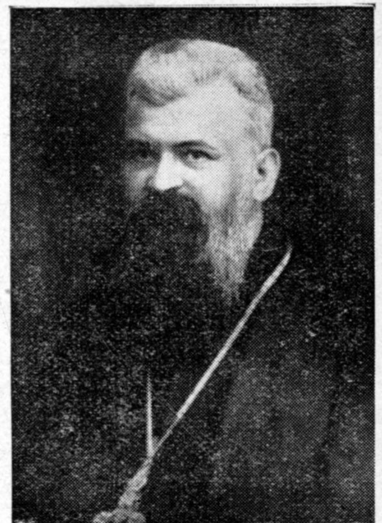
Cuvântul de deschidere al P. C. S. păr. Ciuhandu, în care a sintetizat bucuriile şi dureriie clerului ardelean;

Salutul entusiast al d-lui general Dragalina în numele armatei şi al d-lui Ciupe în numele P. S. episcopului Nicolae Colan, ministrul Cultelor şi al Rezidentului regal d. Alex. Marta;

Referatul P. C. S. păr. Florea Codreanu-Arad despre „Mijloacele pentru întărirea conştiinţei

D. Lucian Blaga

Icon. Stavr. Dr. G. Ciuhandu

preoțești" și al P. C. S. păr. I. Imbroane-Timișoara despre „Preotul și Străjeria";

Moțiunea, - care în 7 puncte generale și în 24 articole speciale cuprinde magma charta a revendicărilor Asociației clerului „A. Șaguna" din Mitropolia Ardealului. Este trist să constatăm că numărul lor în loc să scadă, crește...

MEMBRI SF. SINOD în ședința de toamnă au adus următoarele hotăriri: Aprobă regulamentul învățământului teologic și institue o comisie, alcătuită din P. P. S. S. Nicolae al Clujului, Irineu Târgovișteanu și P. Vintilescu, care să se ocupe cu lucrările pentru promulgarea regulamentului și stabilirea orelor de religie pentru învățământul din școlile primare și secundare;

Aprobă restaurarea mănăstirii Poiana-Mărului, care a fost leagănul paisianismului;

Solicită dela organele de stat să aprobe ocuparea parohiilor vacante;

Decide că pensionarea consilierilor referenți eparhiali se face după normele funcționarilor publici, iar în timpul funcțiunii nu mai pot ocupa alte posturi;

Cere admiterea studenților teologi în școlile normale superioare de curând înființate la Iași, Cluj și București, pentru a se pregăti ca profesori de religie pentru școlile secundare;

In fine aprobă următoarele alegeri și transferări de ierarhi:

P. S. S. arhiereul Galaction Cordun e transferat definitiv dela Râmnic la Constanța ca vicar episcopesc cu titlul de Silistreanul;

P. S. S. arhiereul Irineu Mihălcescu e numit arhiereu locotenent al eparhiei Râmnicului pe timpul celor doi ani de concediu al P. S. S. episcopului Vartolomeiu;

P. C. S. arhim. Emilian Antal este ales vicar al arhiepiscopiei Bucureștilor, cu titlul de Târgovișteanu în locul P. S. S. arhiereului Irineu Mihălcescu și

P. C. S. arhim. Evghenie Zaiu, superiorul capelei române din Paris, e ales al doilea vicar al mitropoliei Cernăuțiului, cu titlul de Suceveanul, pe lângă P. S. S. bătrânul arhiereu Ipolit Rădăuțeanu.

CRONICĂ EXTERNĂ

CĂLĂTORIA M. S. REGELUI CAROL II în străinătate este cel mai mare act de politică externă a României din ultima vreme. Vizita oficială și primirea regală ce i s'a făcut în Anglia de către poporul și guvernul englez, în frunte cu M. S. regele George VI și cu întreagă familia regală, recepțiile și conversațiile diplomatice, - întoarcerea în Belgia și vizita făcută regelui Leopold III, apoi vizita și primirea dela Paris, vânătoarea și dineul oferit de d-l Al. Lebrun, președintele republicei franceze, - toate s'au desfășurat într'un cadru solemn, așa cum se obisnuește pe la curțile împărătești.

M. Sa a fost ambasadorul României în țările marilor puteri europene și totodată interpretul aspirațiilor și nevoilor românești în fața

Marile Festivități dela Londra: M. S. Regele Carol II și M. S. Regele George VI în drum spre palatul regal

lor. In cuvântările rostite şi în convorbirile avute la diferite ocaziuni festive, M. Sa a subliniat nevoia slujirii idealului păcii dintre popoare prin consolidarea legăturilor culturale şi economice dintre ele.

Presa din toată lumea a urmărit cu a justificată atenţie toate fazele evenimentului, făcând cele mai favorabile prognosticuri cu privire la viitorul României în concertul politic al ţărilor din Europa centrală.

La întoarcere M. Sa s'a oprit pe la Sigmaringen ca oaspe al principelui Friedrich de Hohenzollern şi al Führerului Adolf Hitler. Sosit acasă, I s'au făcut grandioase manifestări de simpatie, admiraţie şi recunoştinţă.

Călătoria aceasta va rămâne unul din marile momente ale domniei M. S. regelui Carol II.

INTRE FRANŢA ŞI GERMANIA se încheie un tratat de amiciţie în sensul discuţiilor dela München. Interesantă echilibristică politică. Germania îşi revendică teritoriile coloniale aflătoare sub protectorat anglo-francez. La rândul ei Franţa declară categoric şi unanim că imperiul său colonial e intangibil. Pentru întărirea alianţei anglo-franceze d-nii Chamberlain, prim-ministrul şi Hoare ministrul de externe al Angliei vizitează Parisul.

Cum şi până când se va menţine intr'o astfel de atmosferă buna vecinătate franco-germană numai Dumnezeu ştie.

MITROPOLITUL ATENEI HRISOSTOMOS, marele teolog al Grecilor, a murit în vârsta de 70 ani împliniţi. Având o mare putere de muncă a desvoltat o bogată activitate misionară şi culturală. A scris câteva sute de lucrări şi studii istorice, biblice, morale şi doctrinare. După studii strălucite la Academiile din Kiev şi Petrograd, a ajuns pe rând profesor la şcoala teologică din Ierusalim, la seminarul şi apoi la Facultatea teologică din Atena; în 1923 e ales mitropolit al Atenei şi în 1926 membru al Academiei elene.

VERDICTUL DELA VIENA, dat de d-nii Ciano, ministrul de externe al Italiei şi Ribbentrop ministrul de externe al Germaniei, ca arbitri pentru stabilirea frontierei dintre Ungaria şi Cehoslovacia, cedează Ungariei cele mai mari oraşe din sudul Slovaciei şi a Rusiei subcarpatine: Komárom, Kassa, Ujvár, Losoncz, Ungvár şi Munkaciul.

Despre acest eveniment şi despre declaraţiile premierului ungur privitoare la acest fapt istoric, d-l N. Iorga scrie următoarele:

„Constatând călcarea în picioare a principiului etnic, preşedintele consiliului ungar proclamă că s'au dat ţării sale „multe sute de mii de fraţi unguri, slovaci (!), ruteni (!) şi germani (cu voia Germaniei)". O mai făţişă manifestare a silei nu se poate închipui. Ar trebui ca întreaga conştiinţă a lumii să protesteze: *se vând popoarele* ca după căderea lui Napoleon, în tratatele de la Viena".

PENTRU ASASINAREA CONSILIERULUI von RATH dela legaţia germană din Paris, de către evreul Herschel Grünspan, guvernul Reichului a aruncat peste evreii din Germania o amendă de un miliard mărci, iar populaţia germană a făcut în tot imperiul manifestaţii zgomotoase antisemite, urmate de incendierea şi distrugerea alor nenumărate sinagoge şi prăvălii jidoveşti. Scumpă răscumpărare!...

Soarta evreilor în Germania este pecetluită. Nu va trece multă vreme şi vor fi desmoşteniţi şi izgoniţi de acolo sută la sută.

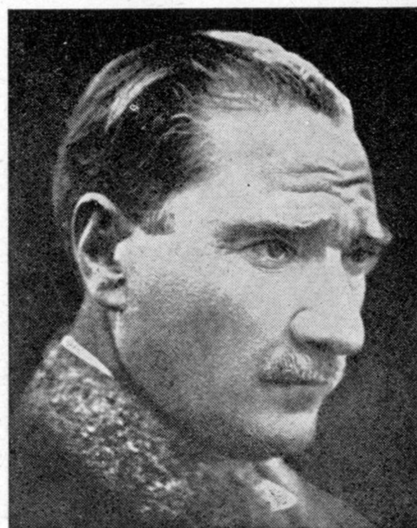
REGINA MAUD a Norvegiei a murit la Londra. De aci a fost transportată în ţara ei, unde i s'au făcut funeralii cum se cuvin unei regine.

FRANCIS JAMMES, marele poet creştin al Franţei şi-a dat sufletul în mâna bunului Dumnezeu, în vârstă de 70 ani. Impreună cu P. Claudel sunt cei mai mari poeţi ai Franţei contimporane. Unul e de inspiraţie franciscană şi al doilea, neotomistă. Amândoi sunt precursorii renaşterii creştine a Franţei.

KEMAL ATATURK intemeietorul şi dictatorul republicei turceşti a murit la Constantinopol şi a fost îngropat în muzeul etnografic din Ancara. In locul său adunarea naţională a ales preşedinte pe colaboratorul şi prietenul său intim, pe generalul Ismet Inonü.

Gazetele au scris multe despre personalitatea gaziului. I s'au adus elogii peste elogii. Un lucru însă nu a fost remarcat decât de d-l prof. univ. Nichifor Crainic într'un articol din fruntea revistei „Sfarmă-Piatră" pe care o conduce cu un prestigiu inegalabil. Kemal Ataturk a avut o domnie sângeroasă: a masacrat în masă pe armeni, pe greci, pe creştini şi chiar pe turci. Preoţii ortodocşi au suferit din partea lui mari umilinţe, iar patriarhul ecumenic a urcat pe vremea lui un adevărat calvar.

Atunci, pe cine am elogiat noi creştinii?...

Kemal Ataturk

BIBL. UNIV. CLUJ 4561 BA4

DELA LUME ADUNATE

Viața veselă

OSPITALITATE

— Moriț primește musafiri dela Botoșani pe Ițig și familia. Ingrijorat îl întreabă cât are de gând să stea ei?

— Ițig, ca să se folosească de ocazie, îi răspunde: Până când doriți și suntem bine văzuți la D-Voastră!

— Moriț răspunde: Numai pe așa scurt timp?!

PLĂCINTA ȘI BĂTAIA

Nicușor băiatul e foarte lacom la mâncare. Intr'o zi mamă-sa făcuse niște plăcinte cu brânză, foarte ispititoare. Băiatul aleargă la tată său și-i spune. Dar tata se răstește la el și-i zice:

— Să nu te atingi de plăcinte până la masă la prânz, că de nu mânânci o bătae zdravănă, de o pomenești.

După vre-un sfert de ceas trece tata prin bucătărie și vede băiatul stând în fața blidului cu plăcinte.

— Ce faci aici Nicușor, îi zice tata.

— Mă gândesc tăticule.

— Și la ce te gândești?

— Mă gândesc că n'ar fi mai bine să mănânc și plăcintele și bătaia.

GHIDUL IN SPANIA

— Care este drumul spre Burgos?

— Nu știu, dar se zice că toate drumurile duc spre Roma!

LOGICĂ DE COPIL

— Ai tu vre-un frate?

— Nu!

— Dar soră?

— Nu!

— Atunci pe cine tachinezi?

INTRE SERVITOARE

Zimba: Tu Strâmbo! Cine e bolnav la voi, de în toată ziua vine doctorul?

Strâmba: Apoi doamna mea! Ști, că ia nici nu să simte bine, dacă nu e bolnavă.

NU-I NICI O PAGUBĂ!

— Nu face nimic, o să-mi plătiți mâine.

— Dar dacă mor până mâine?

— O, nu-i cine știe ce pagubă.

INȚELEPTUL

Un om vine la gară și cere un bilet.

— Să-mi dai un bilet.

— Ce fel de bilet? — îl întreabă casierul.

— De tren.

— Unde, bre?

— Uite ici în palmă — zice omul, întinzând palma prin ferestruică.

— Pentru care stație, omule?

— He-heee... Șmecher d-ta, da nici io nu-s așa de prost cum poate crezi.

Ai vrea să știi unde mă duc, hai? Să știi de unde iau marfa?...

Găsește-ți d-ta alți proști...

Omul era negustor și se temea de concurență.

REGRETE SINCERE

Musafirul: Chelner! Ce înseamnă asta?... un fir de păr în supă!

Chelnerul: Prea trist, domnul meu. Și părul meu începe să cadă.

Și când te gândești că în tinerețe ce bucle aveam!

SERVITOARE HARNICĂ

— Cum se face Ano, că decâteori viu la bucătărie te găsesc stând de geaba.

— Asta-i din cauza pantofilor D-Voastră, coniță, că nu pot auzi când veniți.

INTRE BUCĂTĂRESE

— Cum te simți la noua stăpână?

— Prost de tot. Când fac mâncare proastă n'o pot mânca; când pregătesc ceva bun, nu-mi mai rămâne nimica și mie.

LA OPERĂ

— Tenorul ăsta mă exasperează. Haide să plecăm.

— Pentru nimic în lume!

— ? ? ?

— In actul viitor îl asasinează și nu vreau să scap această plăcere.

DOCTORII

— Noi doctorii avem mulți dușmani pe lumea asta.

— Adevărat! Dar câți dușmani veți avea pe lumea cealaltă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

VIAȚA ILUSTRATĂ

REVISTĂ DE FAMILIE

APARE LUNAR

ABONAMENTUL PE UN AN 200 LEI. PE O JUMĂTATE AN 100 LEI. UN NUMAR 20 LEI

REDACȚIA: CLUJ, EPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ

ADMINISTRAȚIA: CLUJ, LIBRĂRIA EPARHIALĂ, PIAȚA CUZA VODĂ 6

—o-o—

Pentru abonați

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dacă nu găsiți revista la librăria dela care ați cumpărat-o până acuma, adresați-Vă direct administrației. Pentrucă nu mai trimitem revista librăriilor cari nu-și achită datoria față de noi.

—o-o—

Nu uitați să Vă înoiți abonamentul la „Viața Ilustrată" și să recomandați ***revista prietinilor*** *și cunoscuților D-Voastră. „Viața Ilustrată" este unica revistă de* ***familie, care*** *duce în casa Românului lumină pentru suflet și desfătare pentru ochi.*

TIPARUL TIPOGRAFIEI EPARHIEI ORT. ROM. CLUJ

ÎN ACEST NUMĂR:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

VIAŢA VESELĂ – NUMEROASE ILUSTRAŢII

---o-o---

PENTRU COLABORATORI

Revista se pune sub tipar totdeauna la 15 ale lunei. Domnii colaboratori sunt rugaţi să-şi trimită manuscrisele până la această dată. Rugăm articole scurte, scrise citeţ, pe o singură pagină a hârtiei. Întrucât e posibil dorim ilustraţii (fotografii) la text. Ordinea articolelor e determinată de necesităţi tehnice, nu de alte consideraţii. – Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Primim spre publicare cronici despre evenimentele culturale şi sociale din oricare parte a ţării. Aceste cronici trebue să fie însă însoţite de fotografii.